

Silta,
gali lyti.
Saulė teka 5:57, leidžiasi 7:54

Ališauskas, K. 7 2 70
7312 S. Washtenaw Ave.
CHICAGO, ILL., 60629

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVI

Price 10c

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Rugpjūčio-August 14 d., 1969 m.

Kaina 10c

188

IRLANDIJOJ SUŽEISTI 177 RIAUŠININKAI

ASTRONAUTAI BUVO DIDŽIAM PAVOJUI

Nusileidimui kuro beturėjo tik 20 sekundžių

HOUSTON, Texas. — Kalbėdami antradienį per televizijos tinklą astronautai Armstrong, Collins ir Aldrin prisipažino, kad nusileidžiant į mėnulį vieną momentą jie buvo dideliame pavojuje, nes nusileidimui kuro beturėjo tik dvidešimčiai sekundžių.

Modulės Aro (mėnulio nusi-
leidimo mašinos) kompiuteris,
turėdamas tuo pačiu metu pa-
laikyti kontaktą su kontrolės
centru žemėje, su orbitoje ap-
link mėnulį skraidyti likusiuoju
erdvėlaiviu Apollo 11 ir regu-
liuoti nusileidimą, pasijuto per-
krautas ir ėmė "nervuotis".
Kompiuteris taikė nuleisti Arą
stačiai apačioj esančiam dide-
liam krateriui į nasrus. Padėję
išgelbėjo pats Aro komanderis
Armstrong, kurs kontrolės cen-
tro žemėj patariamasis iš kom-
piuterio atėmė valdžią ir pats
Arą nuvairavo dar už pusės my-
lios, kur pastebėjo pakenčiamai
lygią nusileidimui aikštę.

"Mes turėjome pakeisti nusi-
leidimo vietą dėl to kraterio ir
dėlto, kad jau beveik buvo iš-
sibaigęs mūsų kuro kiekis",
aiškino komanderis.

Armstrong pasakė, kad jei
būtų tekę nusileidimui vietos
ieškoti dar kokią 15 ar 20 se-
kundžių, būtų tekę atsisakyti
nuo pastangų nusileisti mėnu-
lyje.

Armstrong ir Aldrin (jiedu
mašinoje Aras leidosi į mėnu-
lį, kai Collins pasilikęs erdvėlai-
vyje laukė jų grįžtant pats vie-
nas skraidydamas orbitoje ap-
link mėnulį) pasakojo, kad šiu-
rupiausios buvo paskutinės 12 mi-
nučių nusileidžiant iš 50,000
pėdų aukščio, kuomet nusilei-
dimą kontroliuojantis kompiu-
teris ėmė žybsėti aliarmuojan-
čius signalus, o apačioje grės-
mingai artėjo akmenų privers-
tos kraterių žiotys.

Kompiuterio "susinervavi-
mo" priežastį jiedu tuoju su-
prato. Jis signalizavo rodyda-
mas, kad yra perkrautas darbu,
bet jiedu neturėjo laiko kom-
piuteriui pagelbėti, nes reikėjo
žiūrėti pro Aro langus, kad ga-
lėtų atpažinti nusileidimui nu-
matytą vietą.

Savo pasakojimus visi trys
astronautai iliustravo drama-
tiškomis spalvotomis foto nuo-
traukomis, kurios TV žiūro-
vams parodė, kaip Arui artė-
jant mėnulio paviršius apačio-
je slinko ir baugūs krateriai su
didžiuliais akmenų luitais kiek-
vieną sekundę didėjo.

"Jau bebuvome per 400 pėdų
nuo mėnulio paviršiaus ir tie
akmenų luitai atrodė po 10 pė-
dų pločio, dėlto sutarėme, kad
čia negalima nusileisti ir kra-
terį perskridome", baigė Aldri-
nas.

ČEKAI BĖGA Į UŽSIENIUS

BERNAS, Šveicarija. — Švei-
carų vyriausybė praneša, kad
josios ambasada Vienoje dabar
kasdien vidutiniškai išduoda
200 čekų vizas, kad jie galėtų
įvažiuoti į Šveicariją. Pasitaiko
ir tokių dienų, kad ambasada
išduoda net iki 700 vizų.

Vyriausybė mano, kad čekų
bėgimas ir tremtinių teisių pra-
šančiųjų skaičius dar žymiai
padidės.

PIRMADIENI žemė drebėjo
Honkonge, Celesbas saloje, Japo-
nijoje ir Italijoje.

IS VISO PASAULIO

LONDONAS. — John Erik-
son, 14 metų amžiaus čekagis-
kis mokynys, po dviejų nepasiseki-
mų, trečiąjį kartą perplaukęs
Anglų kanalą, grįžta žadėda-
mas savo Harvard gatvės Geor-
ge aukšt. mokyklos garbei pa-
daryti "sensacingesnių laimėji-
mų". Perplaukti Anglų kanalą
pirmadienį jam truko 11 valan-
dų ir 23 minutes.

PARYŽIUS. — Taikos dery-
bų Paryžiuje Jungtinės Valsty-
bės neskaito vieninteliu keliu
baigti Vietnamo karą, pareiškė
aukštasis JAV pareigūnas. Jis
pridūrė, kad Hanojaus ir Viet
Kongo elgsena per praeitų še-
šis derybų mėnesius įtikino
amerikiečius, jog būtų neišmin-
tinga pasikliauti tomis derybo-
mis.

SARATOGA, Calif. — Mas-
sion vynuogių savininkų žinio-
mis nuo 1950 metų JAV-bėse
stalinij vynu vartojimas patri-
gubėjo. Kiekvienas vidutiniškas
amerikietis išgeria dabar po
13/4 galionus vyno per metus.

♦ New Yorke didelės minios
sutiko į Kennedy aerodromą
trečiadienį atskridusius astro-
nautus. Visi trys astronautai
buvo miesto savivaldybėje. Šim-
tai tūkstančių žmonių juos
sveikino. Meras juos pagerbė.
Astronautai buvo užsukę į Jun-
gines Tautas. Sekretorius U
Thant juos pasveikino ir pasa-
kė trumpą kalbą apie jų žygio
svarbą.

ŠLIURES ARBA KALĖJIMAS

BOLZANO, Italija. — Graži
39 metų amžiaus našlė Ursulė
Unterweger gavo 10 dienų ka-
lėjimo sąlyginiai už drumstinę
kaimynui ramybę. Kaimynas
ją apskundė, kad aukštomis
kulnėmis batais apsiavusi našlė
kaktimis garsiai vaikšto ir
į grindis baldo. Nusipirkti šliu-
res arba eiti į kalėjimą, nu-
sprendė teisėjas.

BRITŲ KAREIVIAI APKURSTA

LONDONAS. — Anglijos
krašto apsaugos ministerija
pradėjo tirti priežastis, dėlko
žymiai padaugėjo apkurtimai
kareivių, vartojančių naujaus-
ius armijos ginklus. Kariams
dabar išduodami ausims kamš-
čiai su įspėjimu saugotis smar-
kaus trenksmo. Vienas labiau-
siai trankus yra Belgijoje ga-
mintas automatiškai užsita-
santis NATO šautuvas.

IZRAELIO PREMJERES OFICIALUS VIZITAS

MILWAUKEE, Wis. — Izra-
elio ministerė pirmininkė Mrs.
Golda Meir rugsėjo mėnesį žada
lankytis JAV-bėse, padaryti
oficialų vizitą prezidentui Nix-
onui, nukeliauti iki Pacifiko
pakraščio ir grįždama spalio 3
d. sustoti Milwaukee, kur jauna
būdama yra lankiusi mokyklą
ir mokytojavusi. 1921 su savo
vyru ji išemigravo į Palestiną.

Amerikos nuvargę marinai prie An Hoa, 17 mylių nuo Da Nango, laukia helikopterio, kad juos išgabentų poilsui.

VIETNAMO KOVOSE ŽUVO 1450 PUOLUSIŲ KOMUNISTŲ

Pasiruošę komunistai bandė užimti kelias
amerikiečių ir Vietnamo karo bazes

SAIGONAS, Vietnamas. — Užvakar prasidėjo, o vakar smar-
kiai ėjo kovos įvairiose pietų Vietnamo vietose. Karius ir ginklus
sutraukę komunistai bandė užimti kelis miestus Laoso pasienyje,
kur galėtų paskelbti "komunistinio Vietnamo sostinę", bet niekur
jiems nepavyko.

Amerikos karo vadovybė ati-
džiai sekė komunistų karo jėgų
judėjimą. Atrodė, kad ameri-
kiečiai buvo nepasiruošę, bet
priešo puolimo jie laukė. Ame-
rikos ir Vietnamo karo bazes
papuolusieji komunistai buvo
sutikti kulkosvaidžiais. Helikop-
teriai ir lėktuvai juos baigė nai-
kinti.

Karo vadovybės paskelbtas
pranešimas sako, kad per pas-
kutines 24 valandas žuvo 1,450
puolusių komunistų. Tuo pačiu
metu žuvo 90 Amerikos karių
ir 107 vietnamiečiai. Be to, bu-
vo sužeisti 500 amerikiečių ir
371 vietnamietis. Komunistams
nepavyko užimti nei vieno di-
desnio miesto.

Pritaria prezidento programai

WASHINGTONAS. — Ligi
šiol Baltuosiuose Rūmuose gauti
laiškai ir telegramos, 20 prieš
1, reiškia entuziastišką pritiri-
mą prezidento Nixono šalpos
reformos programai, kurią
praeitį savaitgalį jis paskelbė
per radiją ir televiziją.

Vienas daktaras ir jo žmona
iš Romos telegrafuoja: "Ši va-
karą jūs įrodėte, kad esate
toks, kokio mes siekėme, už ko-
kį balsavome, už kurį meldė-
mės".

Viena pora iš Chicagos tele-
grama pareiškė: "Kad šiai šai-
liai iš naujo saulė patekės, tatau
rodo "Naujas Federalizmas"
(Prezidento Nixono programos
pavadinimas). Mūsų džiaugs-
mas ir jums parama".

Helikopteris atskrido, bet staiga aliarmas ir visi stveriasi ginklo.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

♦ Antradienį šiaurės Irlandi-
joje prasidėjusios riaušės, ašt-
rėja. Sužeistų ir sumuštų skai-
čius kiekvieną valandą auga.
Londonderry mieste katalikams
pavyko užimti miesto savival-
dybę. Jie bandė paimti savo
kontrolės policijos stotį, bet po-
licija ginasi. Abi pusės vartoja
šaunamus ginklus.

♦ Kinijos ir Sovietų Rusijos
pasienyje įvyko kruvinas susi-
rėmimas tarp rusų ir kinų ka-
ro jėgų. Ginkluoti sovietų dali-
niai perėjo sieną.

♦ Gerai informuoti asmenys
praneša, kad šiomis dienomis
Pietų Vietnamo vyriausybėje
bus padarytos stambios pakai-
tos.

♦ New Yorke biržoje gerokai
nukrito kelių didelių bendrovių
akcijos. Manoma, jog tai yra
franko nuvertinimo pasekmės.

♦ Jaunos Chicagos negrų
grupės buvo pasiryžusios pa-
kenkti atvykusį astronautų su-
tikimui. Jos iš anksto užėmė
Civic Center aikštę. Meras Da-
ley sutiko priimti 12 jaunų ne-
grų delegaciją ir išsakyti, ko-
kios yra jų pretenzijos.

RUMUNIJA LIKS NEPRIKLAUSOMA IR IMSI PRIEMONIŲ DEMOKRATETI

Libanas prašo saugumo tarybą sustabdyti
Izraelio aviacijos bombardavimus

BUKAREŠTAS, Rumunija. — Rumunijos komunistų parti-
jos kongresas pareiškė pilniausią pasitikėjimą prezidentui Ceau-
cescu ir jo vadovaujamai vyriausybei.

Kongresas išrinko beveik tą
patį partijos centro komitetą,
išsmdamas porą netikusių
centro komiteto narių.

Prezidentas Ceaucescu pa-
reiškė, kad jis ir toliau kovo-
sis už Rumunijos gyventojų
teisę patiems spręsti krašto po-
litikos klausimus ir pasizadėjo
pamažu žingsniuoti demokratė-
jimo keliu.

♦ Washingtonas labai ati-
džiai seka įvykius sovietų-kinų
pasienyje. Neatrodė, kad pasie-
nio susirėmimai nuvestų prie
karo, bet kiekvieną savaitę su-
siremia vis gausesnė kariuome-
nės daliniai. Pekino pranešimai
kelia didelio susirūpinimo dėl
paskutinio rusų įsiveržimo Sin-
kiango provincijoje.

VYRIAUSYBĖ NUTARĖ ŠAUKTI PAGALBON KARIUOMENĖ

Šiaurės Irlandijoje aštėja nesusipratimai
tarp katalikų ir protestantų

LONDONDERRY, šiaurės Irlandija. — Prieš kelias savaites
prasidėjusios riaušės įgauna vis aštresnį pobūdį. Vakare rytu pra-
sidėjusi keiksmų ir akmenų metymo kova į pavakare tiek įkarš-
tėjo, kad 177 asmenys buvo sužeisti. Didokas jų skaičius nugaben-
tas į ligonines, o kitiems suteikta gydytojo pagalba.

Japonija ruošiasi Pasaulinei Parodai

OSAKA, Japonija. — Nors
iki čia ruošiamos pasaulinės pa-
rodos—Expo-70 yra dar aštuoni
mėnesiai, bet 7,000 statybos
darbininkų išsijusę dirba, kad
spėtų pastatyti 100 įvairiausių
pastatų, kurių vertė sieks apie
5 milijonus dolerių. Paroda
įvyks Senri kalvose per 10 my-
lių į šiaurę nuo Osakos; atida-
rymas bus kovo 15 dieną. Lan-
kytojų tikimasi turėti bent du-
kart tiek, kiek turėjo Montrea-
lio 1967 metų paroda, kurią
aplanė arti 5 milijonai žmo-
nių.

JAV-bių paviljonas atsižy-
mės paprastumu: 10 milijonų
dolerių pastatas kone visas bus
požemyje, kur parodai erdvis
bus 100,000 kvadratinų pėdų,
dukart daugiau kaip Montrea-
lio parodoj.

Sovietai kaip Montrealyje,
taip Osakoj stengiasi kitus "pra-
lenkti" savo paviljono bombas-
tiškumu. Čia jie stato 330 pėdų
aukštą masyvinę struktūrą, ku-
ri turės išsiskirti iš visų kitų
pastatų.

Visą parodą apeiti reiks pa-
švesti savaitę laiko, nors prabė-
goms apmątyti bus galima per
keletą valandų, naudojant mo-
norail traukinėlius ir slenkan-
čius šaligatvius.

Erdvėlaiviai skris gyvsidabrio kuru?

VANDENBERGO BAZĖ, Cal.
— Ateinantį rugsėjo mėnesį čia
antrą kartą išbandys naujai iš-
rastą mažą motorėlį, kurenamą
elektra pakrautais gyvsidabrio
jonais. Pirmas tuo motorėliu
bandomasis skridimas buvo pa-
darytas jau 1964 metais. Antra-
sis numatytas šį rugsėjo mė-
nesį.

Tai yra mažiukas 13x18 co-
lių motorėlis, į kurį įpylus 31
svarą gyvsidabrio, viso svorio
susidaro tik 51 svaras, tačiau
erdvių žinovai tvirtina, kad su
tiek kuro erdvėlaivis galės
skraidyti ištisus metus... Ban-
dymams tas motorėlis bus įtai-
sytas Agenos raketos smaiga-
lyje.

Lyginant su milžiniška Sa-
turno raketa, kuri išmeta Apol-
lo erdvėlaivius į mėnulį, gyvs-
idabriu kurenamasis motorėlis
yra tik dulkė, tačiau erdvių
tuštumose, kur stumiamosios
energijos labai mažai tereikia,
tokie elektra pakrauti gyvsid-
abrio jonų motorėliai tikimasi
bus nepaprastai efektingi.

BRIUSELIS, Belgija. — Tik-
slu sušvelninti franko nuverti-
nimo pasekmes, Europos Bend-
roji Rinka antradienį nutarė
vieniems metams sustabdyti
vienodų ūkio produktams kai-
nų politiką. Bendrosios Rinkos
ministerių tarybos posėdis tuo
reikalu nusitęsė 19 valandų.

Šiaurės Irlandijoje jau kelias
atvejais įvykdavo nesusiprati-
mų tarp dviejų tikinčių grupių,
bet niekad jos nebuvo tokios di-
delės ir nepalikdavo tokio dide-
lio aukų skaičiaus, kokį paliko
praeitą naktį.

Šiame šiaurės Irlandijos pra-
monės ir prekybos mieste gy-
ventojų dauguma yra katalikai.
Tuo tarpu protestantai, minėda-
mi septynioliktame šimtmetyje
čia vykusias kovas, nutarė su-
važiuoti į Londonderry ir pami-
nėti 1689 m. laimėjimus. Suva-
žiavo apie 17,000 protestantų.
Daugumas yra irlandiečiai, bet
suvažiavime buvo atstovų iš
Amerikos ir įvairių Europos
valstybių. Bet čia atsirado kur-
stytojų ir kitoje pusėje. Į Lon-
donderry atvažiavo 22 metų
kairiasparnė britų parlamento
narė Bernadette Delvin, kuri
kursė katalikus nepasiduoti ir
neleisti protestantams ramiai
paminėti seną suaktį. Berna-
dette Delvin turi ilgą liežuvį.
Beveik pirmose barikadų eilėse
ji kursė katalikus "susivienyti
ir ginti savo namus", kai kiek-
vienam aišku, kad privatiems
miesto gyventojams jokio pavo-
jaus nebuvo, nes niekas į juos
nesikiesino.

Į Londonderry suvažiavę pro-
testantai, išklausę maldų ir kal-
bų, nutarė suruošti eiseną. Sep-
tyniolikto šimtmečio pabaigoje
tose pačiose gatvėse buvo nu-
galėti karaliaus James II bata-
lijonai, kurie norėjo sugrąžinti
jam Anglijos sostą. Buvo susi-
tarta su savivaldybės organais,
kad eisena bus taiki ir rami.
Kiekvienam buvo aišku, kad
vietos gyventojams nebus pavo-
jaus. Neramumai prasidėjo, kai
einančius pradėjo apmėtyti
skardinėmis, akmenimis ir pa-
galiais. Policija buvo priversta
pavartoti lazdas, o vėliau ir
šaunamus ginklus.

Vyriausybė paruošė tris ka-
rių batalijonus. Jeigu gyvento-
jų aistros neapims, tai bus
įvestas karo stovis.

Izraelis degina partizanų centrus

NEW YORKAS, N. Y. — Li-
bano vyriausybė kreipėsi į sau-
gumo tarybą, prašydama tuo-
ju sustabdyti Izraelio aviaci-
jos puolimus. Pasirodo, kad Iz-
raelio lakūnai išmetė didoką
skaičių napalmo bombų, kurios
sudegino du pietų Libano kai-
melius.

Izraelio premjerė Golda Meir
nepaneigė Libano vyriausybės
kaltninimų, bet sako, kad Liba-
nas turįs imti visą atsakomybę
už partizanų veiksmus, vyks-
tančius iš Libano teritorijos.

Libanas pareiškė, kad išpra-
šyti Sirijos partizanai, bet žy-
dai žino, kad partizanų būriai iš
pietų Libano tebeina į Izraelį.
Izraelio lakūnai padegė kaimus,
kuriuose buvo apsisostę parti-
zanai.

Jordano karalius rengiasi su-
daryti vyriausybę, kuri teiks
daugiau pagalbos partizanams.

Apybraižos iš Šiaurvakarių

KANADOS KOLUMBIJOJE

4.

Grįžus į smogų ir poliucija rūkanotą Chicagą ir nebaigiamas pareigas, atostogų vaizdai ger greit išblėsta; lyg giliame saldžiam sapne lieka tolimieji kraštai su vizijomis lyg ne iš šio pasaulio.

Ten toli vakaruose pasiliko kaip buvęs kraštas visa prigimtinė mums Lietuvos lygumų vaikams svetimas ir iš pirmo pamatymo žiaurus ir baugus, tai kalnų kraštas. Ar kada mūsų protėviai, bėkeldami tarp Baltijos ir Juodosios jūrų ar gul Indijos okeano turėjo su aukštais kalnais susidurti, nei mitai nei pasakos nepadėjo, o kur mūsų liaudies dainose "jūros-marios ir aukšti kalnai" minimi, tai tik poezija. Bet kalnai, tikri kalnai yra daug daugiau negu poezija ir sykių gyvenime kalnuose palaipiojęs, scenas iš tokios ekskursijos sapnuose ir slogučiuose per visą liksų amžių matysi...

Stovėdamas prie jūros kranto, tegul iš tolo žiūrint atrodai toks pat mažytis, kaip tos įkyrios paplūdimių muselės, tačiau tavo asmeninės vertės jūra ne tik nesumažina, o ją dar padidina: aiškiai matosi milžinišku puslankiu išlenkta horizonto linija, už kurios visas matomas pasaulis lyg nukirptas jau baimės, bet tu esi žmogus, ne muselė, dėlto klausai, o kas yra už to horizonto?!

McKinley kalnas (20,270 pėdų) to paties vardo, didžiausias Amerikoje, McKinley nacionaliniame parke, netoli Fairbanks, Aliaskoje, patogiai pasiekiamas traukiniu.

Tipingas kalnų ir alpiinių slėnių vaizdas Kanados Kolumbijoje.

Būdamas kalnų grandinės apsuptyje nieko nebeklausai, nes viena jautiesi tų niūrių, tylių, grėsmingų milžinų menka dulkė paverstas, antra ir be klausimo aišku, jog kalnai yra už kalnų ir už tų kalnų kalnai ir maži kalneliai...

Britų Kolumbijon grįžtame dar kartą dėlto, kad dauguma mūsų šių dienų būvių, o turėtų būti, nes ši kalnų vainiku apsuptyje provincija turi visa, ko ir labiausiai išlepus atostogininkas gali svajoti. Tik jai vardą kanadiečiai turėtų būtinai pataisyti. Kanada pati dar neseniai vadinosi ir buvo vadinama Britų Kanada, Britų Dominija, šiandien "britų" yra nutrupėjęs ir Kanada yra nepriklausoma. Kodėl viena, gražiausioji jos provincija turi pasilikti priklausoma?

Norint pamatyti kalnuotą Kanadą

Kanada mums daugiausiai yra žinoma kaip laukų ir ūkių (rytuose ir prerijose) bei girių ir plokščių akmenų dykumų — prieškambrinio skydo, miškų, girių ir tundrų beribis kraštas. Bet pasiekęs Kanados Kolumbiją kiekvienas nustamba Kanadą pamatęs, kokios nė nesapnavo, nei joks kad ir saldžiausias poeto liežuvis dar neįstengė nusakyti. Čia yra šalis, turinti savo vakarinį krantą skalaujantį Ramųjį okeaną, dvi eiles pasirenkamo aukštumo kalnų — Pakraščio kalnyną (Coastal Range) vakaruose ir Uolų bei Monashee kalnus (Rocky and Monashee Mountains) rytuose su įsivaizduoti begalėmis regionais ir neribotomis laipiojimo, nuotykiavimo, iki paklydimo ir paslydimo galimybėmis...

Kalnais iš abiejų šalių ir iš pietinio bei šiaurinio galų apstaciūsi Kanados Kolumbija

pačiame savo viduryje turi tikrą alpienišką kraštą su siaurais šešėliuose nuskenkusiais plačiais saulėtai slėniais, su krištolo skaidrumo vandens upeliais, šaltinėliais, upėmis, kataraktais, ežerais ir ežerėliais ir širdį į save traukiančiais įvairiausių medžių bei krūmų gais ir miškeliais, kur daugiau sutiks baltuodegių stirnų negu žmonių.

Visa tai apmątyti ir neužmirština atmintin įsidėti galima įvairiais keliais. Pripuolamai pasitaikęs vienas kelias Kanados Kolumbija pasidžiaugti ir pasistebėti buvo bene geriausias iš geriausių.

Daug kelių dangun veda?

Įvažiuavus iš Idaho pro Yahk Junction per Kootenay upės slėnį, Kootenay nacionalinį parką, per Banffą, Banffo nacionalinį parką ir per didžiausią Kanadoje Jaspero nacionalinį parką, nuo Jasper pasukti naujai per Yellowhead prarają išvestu keliu, toliau ilguoju Provincial Highway No. 16 iki Prince George, iš kur pasirinkti vieną trijų kelių: tuo pačiu No. 16 į vakarus iki Prince Rupert Pacifico pakrastyje; keliu 97 iki Dawson Creek ir t. t. į šiaurę, arba 97 keliu atgal į pietus iki Kamloops ir t. t. Lyg kaleidoskope bekintančiame gamtovaizdyje į akis krinta tų kalnų ir kalnagubrių "elgsena". Rodos, galų pagaliau visi jie su savo grėsmingomis ir būtinai sniegu, o neretai ir ledais pabarstytais viršūnėmis atsitraukia kažkur už kalnų kraštuose visuo met taip netolimo horizonto; galų pagaliau gali akis pailsinti pastoraliniais švelnių kalvų, net lygumų vaizdais, kaip stauga nelauktai ir visiškai nesitiktai iš vienos ar iš kitos pusės pradeda artėti kita kalnų grandinė atsiranda iš kitos pusės, sudarydamos labai realią iliuziją, kad priešakyje tos grėsmingos grandinės susilieja ir beviltinai užveria bet kokį pravažiavimą. Tačiau važiuojant arčiau jie nuolankiai prasiskleidžia ir vingiuojantį plentą praleidžia arba prarajos dugnu, arba kalno skardžiais, o neretai status kalno šone iškaltais briaunomis arba išraustais tuneliais.

Blogybė su žmogumi, kad su viskuo greit apsipranta. Kas pirmą kartą labai jaudino ir pamatius kvapą užėmė, antrą kartą pamatęs jau ieškai smulkesnių detalių, o trečią kartą jam ranka pamoji kaip senam pažįstamam sakydamas: Salve, mons, moritorus te salutet! Mano amžius prieš tavo — momentas prieš amžinybę, bet aš savo momentu tave trečią kartą matau, o tu nieko nematydamas čia riogai nuo pasaulio pradžios ir nieko nematęs riogosi iki pasaulio pabaigos... Štai kur skirtumas!

Buvusiam atostogų Alpe se su vidutiniškai 10,000 — 15,000 pėdų aukščio kalnais, Kolumbijos kalnai su vidutiniškai 8,000 — 12,000 pėdų aukščio viršūnėmis (aukščiausias Kanados kalnas Jasper parke yra Mount Robson 12,972 pėdų aukščio) savo aukštybėmis nebestebina. Aukščiausias Amerikos kontinento McKinley kalnas — 20,270

270 pėdų aukščio. Aliaskoje, de- ja, liko pažadėtoji, bet neįste- sėtoji žemė...

Nauji keliai per Kolumbijos "dykrus"

Kanados Kolumbija tebesi- stato ir susisiekimo priemonės tebe gerina. Būtų neatleistina nepaminėjus ką tik baigtą sta- tyti naują plentą, pavadintą Yellowhead Route No. 5, prade- dantį iš Transkanados plento No. 1 prie Kamloops, išvestą per iki šiol jokio kelio neturėju- sias 251 mylios ilgumo, gražiaus- sios, dar visiškai necivilizuo- tos gamtos plotus iki Provinci- jos vieškelio (Provincial High- way) No. 16 prie Tete Jaune Cache. Tas kelias padarė ato- stogininkams prieinamą milži- nišką apie 150,000 ketvirtainių mylių trikampį, kurio pietva- kario kampe yra gražieji Kam- loops ežerai, šiaurės rytuose Jasper, pietų rytuose Louise ežeras su Banffu, pietus atitve- ria Transkanadinis plentas su Rogers ir Revelstoke kalnų pervažomis (pass).

Visoje Kanadoje, taigi ir Kanados Kolumbijoje, patogiai galima pasinaudoti geležinke- liais, ypač papigintomis kaino- mis. Pav. CNR (Canadian Na- tional Railway) keleiviams sa- vo traukiniais turi trijų rūšių kainas: mėlyni bilietai parduodami aukščiausio judė- jimo sezonais — vakacijų mė- nesiais ir švenčių metu, kaip tai Kalėdoms, Naujiesiems Me- tams ir savaitgaliams, kuomet vietos dėl stokos tenka iš anks- to rezervuoti; tos kainos nepi- gios. Balti bilietai parduodami visais metų laikais, tačiau tik ypatingomis dienomis, kuriomis trafikas nėra didelis; jų kainos pigesnės kaip mėlynųjų. Rau- doni bilietai yra pigiausi, ir gegužės mėnesiais. CNR gele- žinkeliais važiuoti galima prad- ėti iš Chicagos, bilietus per- kant iš Grand Trunk Western Canadian National Railway, Dept. C. T., 105 W. Adams st., Chicago, 60603.

Kanados Kolumbijoje Great Pacific Eastern Railway jau baigė išvesti naują 800 mylių il- gumo geležinkelio liniją nuo Vankuverio miesto per dvi kal- nų grandines su iki 3,965 pėdų pravažiavimais, su 200 tiltais iki Dawson Creek šiaurėj ir iki pat Fort Saint John Taikos Upės krašte. Prie Prince George atsiskakoja to geležinkelio lini- ja ir eina nuo Prince George per 166 mylias iki Taklos ežero. Tai kita iki šiol beveik žmogaus kojos nemindžiota Kolum- bijos šiaurės sritis, pilna savo- tiškų magnetų ramybės, poilsio, sveikatos, šviežios žuvies ir žvėrienos ieškantiems.

J. Pr.

KELIAS Į DANGŲ

Į dangaus vartus kažkas ėmė nelauku belstis. Šventas Petras truputį nepatenkintas paklau- sė: — Kas ten baldžosi?

— Prašau įleisti. Esu juodu- kas iš Alabamos, pirmasis toje valstijoje vedęs baltą ameri- kietę.

Šventasis susidomėjo. — Ka- da tai atsitiko, mano sūnau? — Lygiai prieš bertainį va- nente McKinley kalnas — 20,

CICERO

Pas Bikulčius ir Kreivėnus atvyko iš Kalifornijos Vytas su žmona ir anūku, tai buvo džiaugsmo sulaukus tokių sve- čių. Jie čia mano pabūti kol nusibos. Turį daug giminių ir draugų, tai vietoje nesėdės. Reikės visus aplankyti.

Čia gimes ir užaugęs Edvar- das Develkis taip pat dažnai pasirodo pas tėvų Kazį. Sek- madienį buvo nučęs į lietuviš- kas pamaldas, tai jam buvo staigmena. Kalifornijoje to nė- ra. Edvardas gerai įsikūręs Kupertino. Turį gerą darbą ir kompanijos reikalais dažnai prisieina kur nors važiuoti. Paskutiniu laiku buvo Dailo- ne, Ohio. Atlikęs reikalus bu- vo pakviestas golfo žaidy- nės. Čia kaip svečias turėjo pasisekimą ir laimėjo premiją. Porą dienų paviesėjęs pas tė- vą, vėl išvyko atgal. Svečiams linkių laimingos kelionės ir progai pasitaikius mus vėl ap- lankyti.

Nemalonūs reikalai

Ponų Dundų vedamas klubas, tai tikra lietuviška už- eiga, bet ji užkliuvo padau- žoms ir iškūle priekinius lan-

gus. Į Liberty klubą renkasi kitų tautybių jaunimas. Vieną vėly vakarą įsiveržė trys gink- luoti vyrai ir visus apiplėšė. Nors tas retai pasitaiko, bet taip neturėtų būti.

Ligonių tai pas mus irgi ne- trūksta: P. Dudonienė jau bai- gia pasveikti. Jos vyras džiau- giasi sveikstančia šeimininke. Ruginėnė jau senai serga na- mie, prižiūrima mylimo vyro. Z. Tamoliūnas rimtai susirgo ir guli Loretos ligoninėje. Ele- na Šimkienė vėl pateko ligoni- nėn. Ji yra dr. Kisieliaus prie- žiūroje. Šimkus po atostogų pradėjo dirbti, bet štai nema- lonumas. Toki nemalonumai iš eilės aplanko tai vieną, tai kitą.

K. P. D.

SALTO MORTELE

Variete teatre publika ėmė triukšmingai ploti, kai akroba- tai ore pradėjo salto mortale daryti. Tik vienas Mileris neplo- jo.

— Ar tau nepatinka? pa- klausė greta sėdintis.

— Ne. Kai aš sykių savo au- tomobiliu į medį įvažiuau, dar geresnį salto mortale padariau (Salto mortale — mirties kil- pa), prisipažino Mileris.

LITUANUS ŽURNALAS, MINĖDAMAS 15 METŲ SUKAKTĮ, SKELBIA JUBILIEJINĮ VAJŲ—ŠAMPANO ŠVENTĘ

Jau penkiolikti metai, kai Litanus, leidžiamas anglų kalba, atlie- ka laisvųjų lietuvių šauklio pareigas 97 pasaulio šalyse — tiek valsty- bių jis padėjęs keturis kartus metuose.

Penkiolikos metų sukakties proga, esami ir būsimi Litanus skaitytojai, atsianti 5 dol. prenumeratos čekį, kviečiami DOVANA! atsiim- ti šampano bonką. Čekius rašykite Litanus vardu, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Gavę iš Jūsų pratestą ar naują prenumeratą, tuoj pasiųsime šampano kortelę, kurią nemokamai iškeisite į šampaną vienoje iš devynių, kortelėje pažymėtų didžiųjų Kane Beverage krau- tuvių Chicagoje. Dovana atsiimama su kortele asmeniškai.

Šis nepaprastas LITUANUS vėjus baigiasi rugsėjo 1 d.

Visais klausimais prašome skambinti Chicagoje telefonu:

434-0706, Jonui Kučėnui,
LITUANUS reikalų vedėjui.

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka ču didelius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pasiekti asmeni- kus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti ge- resnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus na- mams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mė- nesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

5 1/4%

MOKAME VIENERIŲ METŲ \$10,000
AR DIDESNIEMS CERTIFIKOTAMS

4 3/4%

TAUPYMO KNYGELIŲ
SASKAITOMS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. HA 1-3070

Įstaigos pietuose kiems automobiliams pastatyti

KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

TIEMS, KAS NORI ŠVENTEMS DUOTI GERŲ DOVANŲ, SIŪLOME PASIRINKTI ŠIAS KNYGAS:

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. \$5.00
2. Juozas Liudžius, RASTAI, 246 psl. \$3.00
3. M. Žosėnko, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl. \$2.00
4. Liudas Mikšys, IŠ ISTORIJOJŲ UKANŲ ATEINA LIE-
TUVŲ, 699 psl. \$12.00
5. Juozas Kapačinskis, ŠIAUBINGOS DIENOS, 376 psl. \$4.00
6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA,
154 psl. \$1.50
7. Prof. V. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTO-
RIJA, du tomai, 207 ir 225 psl. \$2.00 ir \$3.00
8. Marius Katiliškis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO, 356 psl. \$5.00
9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl. \$2.00
10. Vl. Mingėla, KUN. ANTANAS MILUKAS, jo gyvenimas
ir darbai. \$6.00
11. Adomas P. Jassas, BŪK PALAIMINTA \$3.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštasis
viršelis \$2.00, kietasis \$4.00
13. Juozas Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. \$2.00
14. Henrikas Radauskas, EILERASČIAI, 239 psl. \$5.00
15. Mikas Petrauskas, EGLE ŽALČIŲ KARALIENĖ, \$5.00
16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION, \$10.00
17. Petronėlė Orinaitė, KA LAUMĖS LEME, 236 psl. \$3.00
18. Klipras Blelinis, TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA,
510 pusl. \$1.00
19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl.
angliškai \$4.00
20. Pranas Alšėnas, MARTYNAS JANKUS, biografijs,
294 psl. \$4.00
21. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, lyrika, 152 psl. \$2.50
22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl. \$6.00

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienų" ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu, adresu:

"NAUJIENOS"

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

M. SNARIENĖ

"DANOS" PIRŠLIAMS NUTILUS

(Tęsinys)

Kita vertus, stovyklinį gyvenimą ryškiausiai išskiria ne medžiaginiai nepriekštai, kaip lygiai benamiškumui nebūdinga ir vedusiųjų neišitikimybė, nepaisant kad šioji gal ir dažniau ten pasitaiko. Ne viena santuoka iširo, jau mums čia suvažiavus, nors anaipol jau nesame elgetomis ir nesijaučiame esą "tremtiniais". Neišitikimybės tema operoje bene bus labiausiai nusišėrusi.

Skurdžios buities "Danoje" nepavaizdavo nei baletas su auksiniais šokėjų perukais nei apskritai stovyklinė jos aplinka. Niūriam stovyklų gyvenimui priminti vargu tinkami ir Alpių vaizdai (dekoracijos). Pabėgėliai paprastai būdavo apgyvendinami kareivinėse, buv. Luftwaffe's arba Darbo Tarnybos (Arbeitsdienst) vyrams skirtuose vienišiuose barakuose, esančiuose atokiau nuo miesto. Ne skurdžiai atrodė ir "Danos" veikėjų apranga.

Ar buvome tada "dvasios elgetomis"? Dabar dažnai pavyzdžiu rodomi stovykliniai laikai, kai būdavo išperkamos visos liet. knygos, visi laikraščiai ir dar vis visokių spausdinių būdavo per mažai. O kur dar chorai, pradinės ir aukštesnės mokyklos ir kita kultūrinė veikla. Netgi opera "Sevilijos kirpėjas" suvaidinta šaltąją 1947 m. žiemą Detmole (šiaur. Vokietijoje). Kai dabar čia kas surengiama, vėliau, aptariant tą įvykį, vis neužmirštama priminti, kad tai vis "tremties sąlygos".

Anuos laikus prisimindamas, Al. Kutkus savo knygoje "Dainininko kelio" rašo: "Jeigu mes, lietuviai, sugebėjome paruošti "Sevilijos kirpėją" Vokietijoje,

stovyklose nepastoviai gyvendami ir visokių UNROS direktorių spardomi, tai visai nėra ko stebėtis, kad, atsidūrę antroje žemės pusėje, dargi tokia didelė dainininkų minia, negalėjome išverti nesukurę savos operos Amerikoje".

Vargu teisinga pabėgėlių stovyklas vadinti elgetynu ar prostytucijos namais, kaip "Danos" įveiksmavimo proga skaičiau kažkuriam laikraštyje. Stovyklose vieni kitus drąsinome ir ragino "nepalūžti tremtyje". Ir išlikome galutinai nesugniužę, nes vėl grįžti į savo kraštą vis dar buvo vilties, kurią dabar jau ne vienas bebaigia prarasti. Tąsyk, išvykdami į laisvės kraštus, ketino ambasadoriauti savo tėvynei, o dabar jau taikstomės, kaip čia be didesnio triukšmo ir kitų dėmesio kapituliuoti...

Aplinkybės ne visus sužlugdo

Garsintojai, patyrę, kad "Danoje" ne kažin kiek heroizmo, kurio žiūrovas neva tikslis pamatyti savoje operoje, vėl atsikreipė į publiką. "Kai kam", "kai kuriems", pripratusiems prie herojinų, romantinių operų, esą būsiu sunku kitokią įkasti. Ar tik "Toskoj", "Aidoj" ar "Traviatoj" gali būti heroizmo? Kai didvyriškumas praeitis, tai jis mums žavus ir didingas, nors būtų vaizduotės padaras, netikras. Bet kai didvyriškumas tikras, vyksta dabar, mūsų pačių akivaizdoje, tada jo baidomės, laikome nepatikimu, įtartinu, negyvenimišku reiškiniu. Jo vertę nustatyti paliekame kitiems, ateičiai, būsimoms kartoms, o patys griebiamės "realių", "žmogiškai šiltų", "nemeluotų" temų.

Jeigu neišmanėlis ir galėtų pamanyti, jog herojinė opera

Jonas Bagdonas (kairėje), "Lituanus" žurnalo vyr. redaktorius ir Vytautas Kasniūnas, jr. (dešinėje) — "Lituanus" fondacijos pirmininkas aplankė mūsų žymųjį dailininką prof. Adomą Varną, sulaukusį 90 metų amžiaus. Idomiame pasikalbėjime buvo paliesti ir "Lituanus" reikalai. Naujame šio žurnalo numerio, kuris netrukus išeis iš spaudos, meno kritikė Jautokaite rašo apie prof. Adomą Varną. "Lituanus" žurnalą reikalauja vedėjas Jonas Kužėnas, kuris parodo daug energijos bei sumanumo, šiuo metu praveda didįjį vėjų. Iš visuomenės laukiama susidomėjimo ir įvertinimo. Reikia pasidžiaugti, kad ir a. a. dr. Pijus Grigaitis "Lituanus" žurnalą nuosiirdžiai visokeriopai rėmė, tuo palikdamas mums gražų pavyzdį.

ar kitos rūšies veiklas esąs tik praeitinė kūryba ar tik svetimųjų gyvenimą vaizduojanti, tai mūsiško kūrėjo uždavinys parodyti, kad anoks protavimas klaidingas. Didvyriškumo yra visados ir visur, jo netrūko ir pabėgėlių stovyklose. Juo daugiau vargo ir pavojaus, juo daugiau progų didžiavasiškumui pasireikšti!

Jeį, sakysim, ten, stovyklose, ir būtų buvę susispietę daugiausia beidėjiniai savanaudžiai ir lėbautojai, tai kas juos dabar čia atvertė į "gerą kelią"? Juk tų pačių žmonių, vėliau išsiskirsčiusių iš stovyklų, dauguma įsikūrė šiame krašte. Kaip iš anų "palaidūnų" dabar pasidarė rimtuoliai ir dorybingumų pavyzdžiai? Sakoma: iš sotaus gyvenimo ir patogumų kyla daugiau pagundų. Kam dabar karščiuotis, kai kuria nors blogąja kryptimi pakitėjusį tautietį kas nors aiškiau užkabina? Tuoj prikišamas "žmogiškojo kilnumo" nepaisymas. Ar vadinamoji "pagarba žmogui" netaikoma stovyklų gyventojams vien dėlto, kad pokarinį "prievaidų" jie buvo paskelbti teisiais D. P.?

Mūsų suvažiavimuose ir mažesnės sueigos dabar jau garsiai skelbiama, kad čia ilgai išlikti lietuviais negalėsime, nes, nepaisant išsimokslinimo, partitės, praturtėjimo ir laisvės, vis tiek esą neįmanoma. Atrodytų, kad už anuos stovyklinius laikus dvasinio pranašumo čia ne kiek daugiau turime.

Pagaliam ką reiškia tas "žmogiškasis orumas", jei mūsų nusistatymas vaizduojamas visiškai priklausomu nuo gyvenimo aplinkybių. Jei kas žmogų pavertė benamiu ir beteisiu, tai ar šis turi jaustis valkata ir jau tokiu būti? Jei taip, tai svarbiausio žmogiškumo ypatybės — vaikščioti dviem kojomis ir gebėti šnekėti.

"Daug kas šiandien, priminus D. P. stovyklas, riečia nosį — norėtų tą nelemtą savo gyvenimo etapą ištrinti ne tik iš savo atminties, bet ir iš istorijos". (J. Pr., Naujienu kult. pried. Nr. 933).

O kodėl norėtų užmiršti? Negi jie patys tokią nelemtą padėtį iš nuobodumo buvo susikūrę ir dabar jaučiasi kvailai padarę? Prisiminti skurdą, kai esi pertekęs, nėra jau taip sunku. Daug skaudžiau prisiminti šviesų gyvenimą nelaimės prispaustam!

Galbūt, stovyklinių laikų priminimas kai kam grąsus dėl ten netinkamo, dabar smerktino, elgesio. Tačiau ir tokiu atveju nederėtų "nosį riesti", nes, gyvenimo sąlygoms, pakitėjus, pav. netikėtai vėl patekus vargan, iš dabartinės "žmogiškumo aukštumos" vėl tektų grimsti į tų pačių silpnųjų liūną.

Toks mūsų vertės mastas labai trapus; kai žmogus beteis,

išvytas iš namų ir ankštai įgrūstas į stovyklą, tai jis būtinai apstėtas visokių dvasinių blokybių ir ydų. O jei jis geriau gyvena, kad ir svetimoje padangėje, sėdi savo "rezidencijoje" — tai jis visokio padarumo bokštas...

Danos "romantinis įniršis" (nusišovimas) St. Liepui atrodo dirbtinis ir nesuprantamas "karo aplinkybių demoralizacijoje ir vertybinėje niveliacijoje" (Draugas, š. m. Nr. 127).

Nesilū čia spresti, ar veikalo eigoje Danos nusižudymas turėjo pakankamo psichologinio pagrindo, tačiau patirtis liudija, kad gadinančios aplinkybės vienus sužlugdo, o kitus grūdina ir pavertžia herojais. Švelniamis aplinkybėmis didvyriai negimsta. Ir vieni ir kiti yra tikrovės žmonės. Jei kūrėjas siekia atvaizduoti tuos pranašuosius, neteisinga būtų jį įtarti negyvenimiškumu.

Veikėjų nusiherojinimas

Solistai, tarsi teisindamiesi prieš publiką, laikraštinko neva apklausinėjami, visi, kaip susimokę, ginasi nesą didvyriais. J. Janušaičio Dirvoje (š. m. Nr. 28) sukurtime pašnekesy su "Danos" svarbiausiais veikėjais šie savo vaidmenį menamai taip nusako: "Mes ne didvyriai, bet žmonės, gyvenę tarp žmonių". — Lyg didvyriai nebūtų žmonėmis, o kažkokiomis šmėklomis ir gyventų ne žemėje, bet kažkur dausoje.

1) "Aš, Dana, esu moteris su visomis gyvenimo silpnybėmis..." — Ar didelė naujiena, kad žmonės ne šventieji, o su silpnybėmis? Juk ir šv. Magdaleną prieš atsivertimą turėjusi labai didelių ir "gyvenimiškų" ydų. Operos herojus juk nebūtinai turi būti šventuolis.

2) "Kas aš", klausia savęs A. Pakalnis, kitas "Danos" veikėjas, — paprastas išvietintas karininkas, be rūpesčių ir be siekimų, gyvenimo smagumai mane vilioja. Jokių problemų aš nesprendžiu..." — Tačiau aš nesprendžiu... — Tačiau ir šis nerūpestingasis smaguriautojas, kaip ir visi to meto pabėgėliai, vieną dalyką vis tiek turėjo išpaukti, būtent, kaip iš beviečio žmogaus tapti kur nors vėl įsivietinusiui, kaip ir kur pastoviai prisiliesti.

3) "Nesu didvyris", ginasi ir S. Stanaitis, dar kitas "Danos" veikėjas, "o tik išskirtinis asmuo, kompozitorius pilkoje masėje... Tai įsimylėjusio žmogaus mokaizkos gabalėlis, paimtas iš tikro realaus gyvenimo... Čia nesprendžiama gilios problemos, o atsiremama į nuogą tikrovę, sukeliančią gyvenimo tragizmą". — Atseit, tik įsimylėjimas esąs tikrasis gyvenimas, o didvyriškumas — ne?

Kaip matėme, visi minėti operos veikėjai visai nesigilina į rimtesnius klausimus. Jų muomone, didžiausias tragizmas

AR KRITIKA YRA BAUBAS?

Vokietijos lietuvių jaunimas atsikerta "senimui"

Pasivadinę "Kritiškas ir nepriklausomas" Vokietijos lietuvių jaunimo laikraštis "Jaunimo žodis" savo š. m. Nr. 3 (6) redakciniu straipsniu "Vietoje vedamojo" antrašte "Ar kritika yra baubas?" pačioje pradžioje pakartoja savo "J. Z." 1/4 numeryje pasisakymą, kad "laikysimės pagrindinio principo, kad apie cenzūrą negali būti nė kalbos, nes, gyvenant demokratijoje santvarkoje, žodžio ir spaudos laisvė turi būti toleruojama". Po to paaiškina, kad yra kritiškas laikraštis ir dėlko toks reikalingas.

Kritiškas laikraštis — tai nereikia, kad jis specialiai yra nukreiptas prieš tam tikrus asmenis ar asmenų grupę. Yra visiškai anturulu, kad kritikos objektu visų pirmą tampa oficialūs lietuvių bendruomenės organai, įvairios įstaigos ar atskiri asmenys, savo užimama vieta ir darbais atsakingi prieš lietuvių visuomenę. Kiekvieno lietuvių pareiga yra žinoti, kas jo vardu nusprendžiama, daroma ir nuveikiama. Deja, kai kurie mūsų bendruomenės veikėjai nenori suprasti jaunimo laikraščio užduoties, nenori

mi, vien tik tegalvojo, kad tik kur pasimeilinti, o "meilėms" nusišėgus, kad tik... greičiau nusišėgti".

4) Net ir partizanas J. Daurmantas, tarp tų visų veikėjų pats didvyriausias, mielai dedasi prie anų "gyvenimiškųjų" silpnųjų: "...čia turėjau būti gal didvyrio vaidmenyje, tačiau lieku pilkas kovotojas kovoj už tautos laisvę, kai tuo tarpu kitiems laikas neša smagumų, užmėsimą".

(Bus daugiau)

... bet Jaunimo žodis išskyrė iš to didelio choro senų ir jaunų angelų, kurie save ir savo darbus tik liaupsina, liaupsina...

O ramybės nebus! Nebus jos tol, kol mūsų lietuviškose širdyse liepsnos jaunatviška ugnis.

SPECIALŪS BUSAI Į NAUJIENŲ PIKNIKĄ

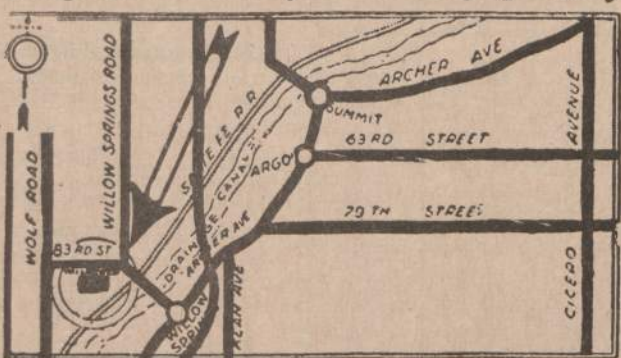
Sekmadienį, rugpiučio 17 dieną, specialūs CTA busai veš čikagiečius į "Naujienu" Pikniką. Pirmas busas lygiai 12:00 val. po pietų paims žmones nuo "Naujienu" (18-tos ir Halsted gatvių kampas). Už kelių minučių jis sustos Bridgeporte ties Lietuvių Auditorija ir paims ten piknikan norinčius nuvažiuoti. Vėliau jis važiuos Archer Avenue. Sustos ties Archer ir Western, Archer ir California. Pasuks į California Ave. Sustos ties California ir 43rd St., California ir 55 St., California ir 63rd St., California ir 71st St., o iš ten jau važiuos tiesiai į Willow Springs ir Bučo Sodą, kur bus piknikas.

Antras busas išvažiuos lygiai 1:00 P. M. nuo Naujienu. Bridgeporte jis sustos ties Lietuvių Auditorija, o vėliau įvažiuos į Archer Ave. Sustos Archer ir Western Avenue, Archer ir California Ave., ir važiuos kaip ir pirmasis.

Vakare pirmas busas išvažiuos 6 valandą vakaro, o antras busas išvažiuos 7 val. vakaro.

Kelionė į Pikniką ir atgal (round trip) kainuos \$2.00.

Kaip nuvažiuoti į NAUJIENŲ pikniką

Rudeninis NAUJIENŲ piknikas įvyks Bučo sode, kuris yra prie German Church Road, 83-čios gatvės šaka. Bučo sodas yra tarp Willow Springs kelio ir Wolf Road.

Taigi visi keliai, kurie veda prie 83-čios ir Willow Springs Road sankryžų, veda tiesiai į NAUJIENŲ pikniką.

Iš 18-os kolonijos, Bridgeporte, Brighton Parko ir kitų minėtų apylinkių kolonijų geriausia yra paimti Archer Road, kuris vėliau vadinasi US 4-A ir važiuoti iki Willow Springs miestelio. Tenai reikia pasukti į dešinę, pervažiuoti du tiltus, einančius per Chicago kanalą ir Desplaines River ir pasukti į kairę esantį Bučo sodą, vadinamą Willow West Picnic Grounds.

Kas važiuoja iš šiaurinės arba vakarinės Chicago dalies, tai tiems geriausia naudotis Willow Springs arba Wolf Road.

Abu šie keliai nuveda tiesiai iki German Church Road. Iš Marquette Parko važiuojantieji gali naudoti 79-tą kelią, 87-tą kelią arba 95-tą kelią. Jie turi pasiekti Wenthworth Road, pervažiuoti jau suminėmus kanalų, pasiekti German Church Road ir įvažiuoti į Bučo sodą.

Kviečiame visus čikagiečius atvykti į NAUJIENŲ rengiamą pikniką.

Komisija Piknikui Ruošti

Sekmadienį, rugpiučio 17 dieną, BUČO SODE

WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

įvyks RUDENINIS

NAUJIENŲ PIKNIKAS

BUS IDOMI PROGRAMA, GERA MUZIKA ŠOKIAMS, SKANUS MAISTAS IR LABAI GERI GERIMAI. VISĄ LAIKĄ GARSUSIS G. JONIKO ORKESTRAS GROŠ POLKAS, VALSUS IR PAČIUS MODERNIAUSIUS ŠOKIUS JAUNIEMS IR VYRESNIEMS. RUGPIUČIO 17 D. VISI KVIEČIAMI Į NAUJIENŲ PIKNIKĄ.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$18.00 per year, \$10.00 per six months, \$5.50 per 3 months. In other USA localities \$16 per year, \$8.50 per six months, \$4.50 per three months; Canada \$18.00 per year; other countries \$21.00 per year.	
10 cents per copy, 10 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose	
metams	\$18.00
pusei metų	\$10.00
trims mėnesiams	\$5.50
vienam mėnesiui	\$2.00
Kitoje JAV vietose:	
metams	\$18.00
pusei metų	\$8.50

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Kam plačiai vartai atidaryti?

Kiekvienais metais gerokas skaičius Amerikos lietuvių vyksta į Lietuvą. Jie vyksta ten, kad galėtų pasimatyti su savo artimais giminėmis: tėvais, broliais, seserimis ir t. t. Aišku, kad daugelis jų trokšta pamatyti ir tas vietoves, kur gimė ir savo jaunus dienas praleido. Bet tokiems tenka labai nusivilti, — nusivilti dėl to, kad jų „viešėjimas“ menamai Lietuvoje yra sutvarkytas taip, kad jie gali tik keturias ar penkias dienas Vilniuje praleisti ir ten su savo giminėmis pasimatyti. Dažniais atvejais giminės yra atvežami iš kolchozų.

Atvykusieji lietuviai paprastai yra pavazinėjami po Vilnių. Specialiai paskirtas vadovas (suprantama, ištikimas valdžiai asmuo) parodo naujai statomus namus, papasakoja, kokia didelė pažanga padaryta Vilniuje, dar nuveža į Trakus, ir tuo paprastai baigiasi Lietuvos „aplankymas“. Anksčiau dar buvo leidžiama Druskininkus aplankyti. Tačiau jau kuris laikas ir Druskininkai įtraukti į uždraustų lankyti vietovių sąrašą.

Tokios taisyklės yra taikomos beveik visiems Amerikos lietuviams, kurie vyksta Lietuvos aplankyti ir su savo giminėmis pasimatyti.

Pabrėžime: beveik visiems. O tai reiškia, jog yra ir išimčių. Vadinasi, kai kuriems ne tik tos taisyklės nėra taikomos, bet jiems labai plačiai atidaromi vartai ir paklojamas, kaip sakoma, raudonas kilimas, kad jie galėtų ir Palangos kurorte linksmai laiką praleisti ir po visą Lietuvą pasivažinėti.

Kas yra tie asmenys, kuriems teikiamos tokios privilegijos?

Tai asmenys, kurie yra įsipareigoję su dūšia ir kūnu tarnauti Kremliaus tironams. Jie garbino Staliną, vieną didžiausių ir kruviniausių tironų, kokis kada nors pasaulyje gyveno. Kai tasai mirė ir jį nuvainikavo Chruščiovas, tai jie ėmė ir pastarąjį garbinti. Ir garbino tol, kol Brežnevas, Kosyginas ir kiti sąmokslininkai iškirtė Chruščiovui šposą ir jį nuo Kremliaus vairo pašalino.

Tokios asmenims, kurie yra taip įsipareigoję, leidžiama po Lietuvą pasivažinėti. Leidžiama todėl, kad iš jų tikimasi labai palankių Lietuvos gyvenimo aprašymų, — aprašymų tos nepaprastos pažangos, kurią Lietuvą padarė komunistams valdant.

Ir tie „privilegijuoti“ asmenys, žinoma, stengiasi atsilyginti: grįžę Amerikon, jie savo spaudoje rašo il-

DAR APIE VADOVĖLĮ „RŪTELĖ“

Buvau paskaitęs J. Vaičiūno ciklą „Lietuviško švietimo ir šeimoms metais“ aprašymą apie mokyklai vadovėlį „Rūtelę“. Paties vadovėlio nebuvau matęs. Dėl to buvo sunku tikėti, kad tas vadovėlis taip atrodo, kaip apie jį Vaičiūnas rašė.

Pasirodė dar pora užuominų „Naujienose“. Jose trumpai buvo paliesta „Rūtelės“ vadovėlis.

Naujienų rugpj. 12 dienos laidoje apie „Rūtelę“ rašo N. Mackevičienė. Ji patvirtina Vaičiūno aprašytus faktus. Greitosiomis susižvejojau tą vadovėlį, kad galėčiau savo akimis įsitikinti.

Žinau, kad ateinančių savaitę bus lietuvių mokytojų studijų (ar kokio kitokia, atleiskit, jei suklysiu) savaitė „Dainavos“ stovykloje. Taip pat susižvejojau, kad vadovėlis „Rūtelė“ bus pristatoma susirinkusiems mokytojams. Ji pristatys mokytojas Placius.

Kaip Placius tą vadovėlį pristatys, mes nežinome. Tačiau, jeigu pristatys, reikšia mėgins parodyti iš gerosios pusės. Nes, man atrodo, jeigu būtų norima vadovėlis parodyti iš neigiamosios pusės, jis vargu būtų pristatomas.

Pagrindinės vadovėlio klaidos tikrai yra tos, apie kurias savo rašiniuose Vaičiūnas ir Mackevičienė rašė. Pažeminimas Lietuvos Himnas ir Valstybės ženkla Vytis. Jie nustumti antrašėn vėlon, tuo tarpu, kada pirmame puslapyje išspausdintas komunistinio autoriaus K. Kubilinsko eilėraštis, pavadintas „Rūtelės“ vardu.

Kad ir tas eilėraštis būtų buvęs mūsų patriotinio rašytojo, vis tiek jis turėjo būti po valstybės ženklo. Galėjo būti ir vadovėlio pavadinimas tuo vardu. Tačiau niekad jis negalėjo būti pirmuoju, jeigu vadovėlyje dedama Vytis ir Lietuvos Himnas.

Teisingai N. Mackevičienė sako, kad Himnas gali būti ir

giliausius straipsnius apie dabartinę Lietuvą, girdami jos tvarką ir padarytą pažangą. Taip darė Bimba, Mizara, dr. Margeris ir, nėra mažiausios abejonės, taip darys S. J. Jokubka, Vilnės redaktorius, kuris savo draugui Vincui (Andruliui) iš Palangos jau rašo: „Vilnius, Palanga ir visa Lietuva per pastaruosius 10 metų taip pasikeitė, kad vargu begalima atpažinti“.

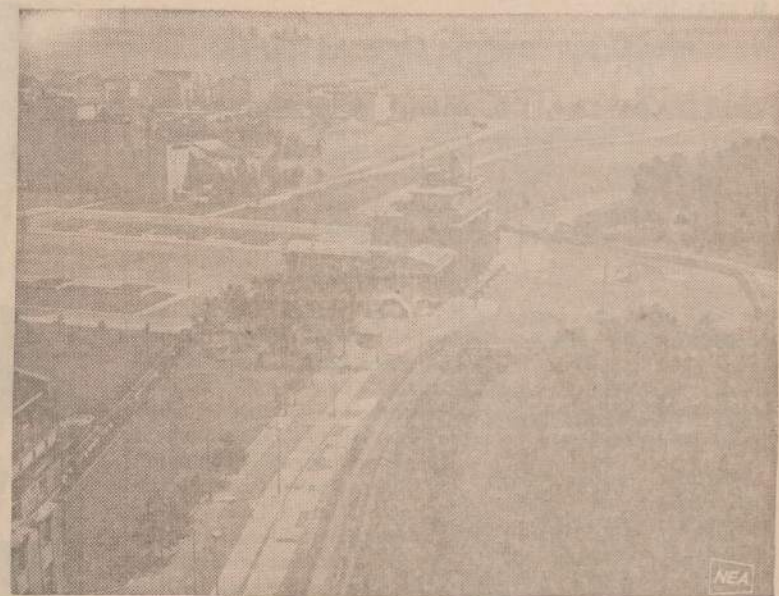
Kad ji pasikeitė, tai nėra abejonės. Klausimas kyla, kodėl neleidžiama susipažinti su tuo „pasikeitimu“ kitiems, kurie vyksta į Lietuvą giminių pamatyti, o parenkami tik keli privilegijuoti asmenys?

giliausius straipsnius apie dabartinę Lietuvą, girdami jos tvarką ir padarytą pažangą.

Taip darė Bimba, Mizara, dr. Margeris ir, nėra mažiausios abejonės, taip darys S. J. Jokubka, Vilnės redaktorius, kuris savo draugui Vincui (Andruliui) iš Palangos jau rašo: „Vilnius, Palanga ir visa Lietuva per pastaruosius 10 metų taip pasikeitė, kad vargu begalima atpažinti“.

Kad ji pasikeitė, tai nėra abejonės. Klausimas kyla, kodėl neleidžiama susipažinti su tuo „pasikeitimu“ kitiems, kurie vyksta į Lietuvą giminių pamatyti, o parenkami tik keli privilegijuoti asmenys?

VINCAS KAČINSKAS

Prieš aštuonis metus tai buvo pasaulinė sensacija, kai komunistai pradėjo persikelti Berlyną per vidurį miesto pastatydami grubią atkūrinę, plyvių ir apvalių vielų sieną, šiandien pasibūsi tą sieną pamiršo, bet jos negali pamiršti berlyniečiai, kurių šalies ir draugai atstovai paliko kitapus tos sienos. Vaizde matomi Brandenburgio vartai, kuriuos Gėdos siena apriė, kairėje palikdama Vakarų, dešinėje rytų Berlyną.

žinoma, vadovėlio išleidimas bus susidūręs su išlaidomis. Tačiau tie du ar daugiau tūkstančiai tampa bereikšmiais, kada paliečiamas mūsų valstybinis ir tautinis reikalas. Padaryta klaida. Daug ir daug kam pinigų sudėjome. Pasitaike buvo, kad tas pinigų dėjimas naudos neatnešė. Ir šį kartą tenka užmiršti tuos pinigus, prisimenant, kad tūkstančiai ar du — nulis, atsižvelgiant į tautos kovą su pavergeju.

Už pinigų negalime parduoti savo įsitikinimų ir paaukoti kovą su komunistiniu okupantu.

CLEVELAND, OHIO

Amerikos Lietuvių Kongreso pasisiekimas jūsų rankose

Jau nebevien savaitėmis ar dienomis, bet tiesiog valandomis ir minutėmis artinasi didysis šių metų lietuvių visuomenės įvykis Septintasis Amerikos Lietuvių Kongresas, kurio reikšmė, svarba ir reikalingumu gali abejoti tik tas, kuriam nesvarbūs mūsų tautos laisvinimo reikalai arba, kuris jau galutinai yra užmiręs šio krašto gerbuvio aplinkoje ir savo idealus išmainęs į trupinį aukso ar gaudaus valgio šaukštą.

Kongresui rengtis sujudo ir graži veikla ir plačiai žinoma Clevelando organizuota visuomenė. Sekmadienį, rugpjūčio mėn. 10 d., Kongreso reikalais į Clevelandą buvo atvykę Amerikos Lietuvių Tarybos Centro veikėjai ir nariai Dr. Kazys Šidlauskas ir Jonas Jasaitis. Jie Clevelande organizacijų atstovus informavo visais Kongreso ir ALTo reikalais ir išsamiai

atsakė į visus susirinkusiųjų pateiktus klausimus. Dr. K. Šidlauskas daugiau apsislojo ties ALTo organizacijos istorija ir jos organizacinė esmė, o J. Jasaitis plačiai nušvietė didžiulius besistartinčio Kongreso uždavinius, jo reikšmę ir supažindino visus su to kongreso programa bei jos vykdytojais-prelegentais.

Abu aukštieji ALTo pareigūnai įsamiškai pabrėžė, kad Kongreso pasisiekimas, o taip pat ir jo nepasisiekimas galutinai priklauso nuo mūsų plačiosios visuomenės reagavimo ir visuotinio entuziazmo. „Tad galutinas žodis priklauso jums, Mielieji Clevelando Lietuviai ir mes jo laukiame“ — užbaigė savo gražų žodį ALTo vicepirmininkas Jonas Jasaitis.

Susirinkime dalyvų organizacijų atstovai ir svečiai pranešėms išskėlė daug įvairių klausimų ir davė kairių sugestijų Kongreso programos ir jo pravedimo klausimais bei pasisakė ir bendraisiais ALTo veiklos ir organizaciniiais reikalais. Apšilimai susirinkimas praėjo darinioje ir pozityvioje nuotaikoje. Beliko tik laukti, kad Clevelando lietuviai gausiai dalyvaus Kongrese ir jame aktingai pasireikštų. Kongreso prelegentų eilėje yra ir du clevelandiečiai — Algirdas Kasulaitis ir Jonas F. Dangėla.

ALTo Clevelando skyrius apjungia apie 50 vietinių lietuvių organizacijų. Reikta manyti, kad skyriaus valdyba per šias likusias dienas padarys visas įmanomas pastangas ir panaudos visą energiją, kad visos be jokios išimties jame dalyvausiantios organizacijos deleguotų

atsavo atstovus į Septintąjį Amerikos Lietuvių Kongresą ir sudarytų sąlygas, kad visi jame dalyvaus.

Džiugu pažymėti, kad kun. prel. J. Končius, kuris šiuo metu pavaduoja atstogaujantį vietinės paraplijos kleboną, tą patį sekmadienį savo pamokslu ypatingai išryškino Amerikos Lietuvių Tarybos nuopelnus tautos laisvinimo kovoje ir jos reikšmę šio krašto lietuvių visuomeniniame gyvenime. Jo pamokslas tikrai puikiai derinosi su ALTo atstovų kalbomis ir pastangomis.

Dalyvaujant šiame susirinkime ir klausantis dalyvių pasisakymų, teko pastebėti, kad daugelis mūsų turi labai daug gražių sumanymų, pasiūlymų ir labai sveikos iniciatyvos bendraisiais lietuvių tautos laisvinimo klausimais. Būty tikrai džiugu ir labai naudinga, jeigu visi šie mūsų tautiečiai per savo organizacijas visus šiuos sumanymus, kritiką ir pasisakymus bei projektus atitinkanomis rezoliucijomis pasiūlytų Kongreso Rezolucijų Komisijai. Tai labai palengvintų tos komisijos darbus ir iš kitos pusės tuo atveju Kongresui būtų labiau įmanoma plačiau pareikšti plačiosios Amerikos Lietuvių organizuotos visuomenės valią, nuotaikas ir iniciatyvą.

Po susirinkimo ALTo Centro atstovai turėjo progos pasisiekti mintimis ir privačiai pasitarti su vietos visuomenės veikėjais ir Clevelande gyvenančiais centrinių organizacijų atstovais.

Tad visi keliai, visi takai ir visos mintys į Detroitą — į Septintąjį Amerikos Lietuvių Kongresą.

J. Dg.

A. ERDVILAS

UKRAINA

3

IX a. tarp rytų slavų prasidėjo nesibaigiančios tarpusavio kovos. Neužtenka to, beveik tuo pačiu metu juos pradeda pulsti ir aischiai — lietuviai. Jausdami susivienijimo reikalingumą ir negalėdami pasidafinti valdžia, rytų slavai persikviečia į pagalbą Skandinavijoj gyvenančius vikinus. Šie atvyksta vadovaujami trijų brolių: Ruriko, Sinejaus ir Truvano; čia jie įsikuria ir pradeda rytų slavų suvienijimo darbą, patys sukurdami savų valdovų dinastiją.

Valstybės kūrimas. Ukrainiečiai savo istorinės valstybės pradžią laiko Kijevo kunigaikštijos įsteigimu. Kada ji buvo įsteigta, tikslų žinių nėra. Tačiau pirmuoju Kijevo kunigaikščiu minimas Olegas, valdęs 879 — 914 m. m. Kunigaikštijos centras — Kijevo miestas, kuris tuo laikui buvo nemažas prekybos mazgas. Nuo IX a. galo iki XI a. pabaigos Kijevo valdo ir energingų vikingų dinastijos kunigaikščiai: Igoris (914 - 945), Olga (945 - 947), Sviatoslavas (957 - 972). Apie jų visų valdymo laikus žinių tėra labai mažai, tačiau žinoma, jog jie dirbo rytų slavų apjungimo darbą. Jį apvainikavo kunigaikštis Vladimiras Didysis (ukrainietiskai — Volodimir), galutinai į Kijevo kunigaikštiją įjungęs visas etnografinės Ukrainos

žemes ir ten gyvenusius slavus. Jo valdymo metas dar svarbus ir tuo, jog tuo metu Bizantijos įtakoj slavai priėmė krikščionybę, kuri jų gyvenime suvaidino didelį vaidmenį. Jo valdymo metu savo žydejimo viršūnę pasiekia ir Kijevas, kuris tampa rytų slavų kultūriniu, ekonominiu ir prekybiniu centru. Vladimiras Kijevo valdė nuo 980 iki 1015 metų.

Po Vladimiro sostą užėmė jo sūnus Jaroslavas Išmintingasis (1019 - 1054). Šis buvo didelis kariuomenės ir išmintingasis politikas. Jam valdant, vedybomis ir karais jis be perstojo kariavo su visais savo kaimynais) Kijevo kunigaikštijai pasiekė savo išsiplėtimo viršūnę. Bet jo valdymo pabaigoje prasidėjo decentralizacija. Mokėjęs sujungti, jis nesugebėjo atskirti gimines ir kunigaikštijas išlaikyti savo valdžios. Jo mirtimi prasidėjo Kijevo silpnėjimas. Kunigaikštija suskilo į septynis atskiras kunigaikštijas, valdomas septynių Jaroslavo sūnų, nors teoretiskai priklausančių Kijevo valdovui. Prasideda visa eilė tarpusavio kovų dėl Kijevo sosto, kurių metu atskiri kunigaikščiai tampa dar daugiau nepriklausomi. Trumpalaikis taikos laikotarpis atėjo su Vladimiru Monomachu (1099 - 1125) ir jo sūnum Mastislavu (1125 - 1132). Jam mirus vėl aršūs karai dar daugiau nuvargino smunkantį Kijevo. Jie vėl kiek apribo sostą užėmus Iziaslavui II-jam (1146 - 1154), tačiau jam mirus karai ir vėl atsinaujino. Tuo metu dar išsūnų vis arčiau pradeda pulsti tik 1147 m.

įsikūrusi Maskva ir lietuviški jotvingiai. 1169 m. Kijevo miestą užėmė Maskva ir jį taip sunaikino, jog jis niekad neatsigavo. Tuo metu pradėjo galutinai irti Kijevo valstybė. Pirmoji atsispyrė Galicija (XI a. pradžioje). Vėliau gudiškos Černigovo ir Perejeslavo kunigaikštijos. Kijevo valdžios XII a. viduryje nusikraustė ir Voluinė, kuri vėliau susijungė su Galicija. Tuo pačiu metu atsispyrė Turovo ir Pinsko kunigaikštijos. Tuo būdu Jaroslavo laikais išsiplėtusi ir net užėmusi gudų žemes, Kijevo kunigaikštija suiro.

Sunkus Kijevo miestui ir kunigaikštijoms jam nepripažįstant politinės pirmenybės bei vykstant aršioms tarpusavio kovoms, pamazui stiprėjo Voluinė ir Galicija, kurios be pertraukos kariavo su lenkais ir lietuviais. Rungėsi jos ir tarpusavyje dėl buvusios Kijevo valstybės autoriteto teisių. Kitos atsispyrusios kunigaikštijos, nepripažindamos jokio Kijevo autoriteto, bent teoretiskai dabar priklausė Voluinės — Galicijos kunigaikščiams, kurie save laikė Kijevo valdovų ir sujungtos valstybės teisėtais įpėdiniais. Iškilėsi Voluinės — Galicijos kunigaikštiai buvo Vladimiras (1141 - 1153), Jaroslavas (1153 - 1187), Romanas (1199 - 1205). Tarpusavio kovos nesiliovė, 1240 m. sostą užėmė Romano sūnus Danielius. Tuo tarpu visas Kijevo valstybės žemes užplūdo totoriai, kurie kiek anksčiau savo įtakon buvo paėmę Maskvą ir kitas mažasias kunigaikštijas. Jie didelės įtakos ukrainiečių protė-

viams neturėjo, nors modernieji ukrainiečių istorikai teigia, jog totorių valdymo metu dar labiau išryškėjo pietrytinių slavų charakteris.

Tuo metu į buvusios vieningos Kijevo valstybės ir jos žmonių istoriją aktyviai įsimašė dar tik susikūrusi, bet jau stipri ir ekspansyvi karaliaus Mindaugo valdoma Lietuvos valstybė.

Lietuvos valdymo laikai. Atskiros lietuvių giminės su artimaisiais slavais pradėjo kariauti jau IX a., X, XI, ir iki XII a. pusės lietuvių puldinėjo stiprios jų kunigaikštijos. Tačiau XIII a. pradžioje lietuviai jau dažnai įsiveržia gliai į slavų teritorijas ir apiplėšia turtingus, bet politiškai silpnus jų miestus ir kunigaikštijas. Mindaugui Lietuvą sujungus ir šaulių mūšyje gerokai apdorojus vokiečius, lietuviai pradėjo ekspansiją į slavų žemes. Tuo metu, kaip jau minėjome, totoriai buvo visiškai nusilpę ir stipriąją Voluinės kunigaikštiją. Pasinaudodamas ta proga Mindaugas atsiėmė kadaise nustotas lietuviškąsias Naugarduko, Slanimo ir Volkovisko sritis. Voluinės kunigaikštis tuo met buvo mūsų minėtasis Romano sūnus Danielius. Susidėjęs su Mindaugo brolio sūnumis Tautvilu ir Erdvilu, kurių sesuo buvo jo žmona, Danielius pajėgė iš Mindaugo atsiimti kai kurias sritis. Tačiau Mindaugas po krikšto, karūnacijos ir taikos su ordinu vėl užpuolė Voluinę. Danielius buvo sumuštą ir 1255 m. paprašė tai-

kos. Sutarčiai sustiprinti Mindaugas išleido savo dukterį už Danieliaus sūnau Svarno.

Po Mindaugo žuvimo, Treniotos, Vaisvilko ir Svarno valdymo metu Lietuva didesnių užkariavimų nepadarė. Padėtis ta prasme nepasikeitė ir Traidenio laikais, tačiau jis sustiprino pačią Lietuvą ir ją perdavė Vyteniiui ir Gediminui jau paruoštą naujiems užkariavimams.

Vytenis Lietuvos valstybę Rytuose dar praplėtė. Jis ne tik atgavo Mindaugo laikų sienas, bet atsiėmė Polocką ir užėmė Turovo ir Pinsko kunigaikštijas, bei Voluinės anksčiau užkariautas lietuviškųjų jotvingių žemes.

Vytenio brolis Gediminas toliau tęsė jau nusistovėjusią valstybės politiką. Jis toli įsibrovė į ukrainiečių žemes, užėmė didelę dalį Voluinės ir prijungė vėl išsivadavusį Vitebską. Jo valdymo metu Lietuvos įtakon pateko ir kadaise galingos valstybės centras — Kijevas. Buvusioji valstybė tuo metu totorių buvo jau visai nuteirėta. Puldinėjama vengrų ir lenkų ji su džiugumu pasidavė Lietuvos globai. Kijevo valstybės įpėdinės Voluinės dalį ir Lucką valdė Gedimino sūnus Liubertas, vedęs Voluinės kunigaikštietę. Tačiau Liubertui po Gedimino mirties teko daug karianti su lenkais, kurie turėsi esą teisėti Voluinės valdovai. Liubertui padėjo jo broliai Algirdas ir Kęstutis, dažniau Kęstutis. (Kiek anksčiau lenkų nukariauta Galicija ir liko jų rankose).

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIUNAS

AKIU, AUSŲ, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAICO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Valandos kasdien nuo 10 iki 12 val.
ryto ir nuo 7 iki 3 val. vak. Treč.
uždaryta. Kitu laiku susitarus.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

DR. S. BIEŽIS

Telefonai: PROspect 8-1717
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadienį ir sekmadienį ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadienį, ketvirtadienį, nuo 1-4 ir 7-9
antradienį, penktadienį nuo 1-5, trečiadienį
ir šeštadienį, tiksliai susitarus.

Ofiso — HE 4-5758

DR. M. BUDRYS**ALERGIJA**

2751 WEST 51st STREET
Valandos: antradieniais, penktadieniais
2-9 v., šeštadieniais 10-1 v. p. p.
Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
optometristas

DR. EDMUND E. CIARA

2709 W. 51st STREET
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., ketv.
1-4, 7-9, antradienį, penktadienį, 10-4, ir
šeštadienį, 10-2 val.

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiu, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.
Ofiso telefonai: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez.: PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2858 W. 63rd STREET
Val.: pirmadienį, ketvirtadienį, 5-8 val. vak.
antradienį, penktadienį, 1-4 popiet.

Ofiso telefonai: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir
nuo 4-8 val. po pietų. Šeštadienį, nuo
9:00-2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS

Lietuviškai kalba

Dr. FRANK PLECKAS, OPT.

3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadieniais.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
OFISAS 2454 WEST 71st ST.
Val.: antradienį, nuo 2-5 po pietų,
ketvirtadienį, nuo 8-8 vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2750 West 71st St.
Tel. 925-8296
Valandos 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečiadieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirmadienį, antradienį, trečiadienį,
penktadienį, 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadienį,
ir 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Pirma ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123
Jei neatsiliepiu, tai telefonai: GI 8-6196

ŠIŲ DIENŲ EUROPOS NUOTAIKOS

RASO DAN KURAITIS

Dan Kuraitis

Susisiekimas mažina pasaulį

Vasaros atostogas praleidau
Vakarų Europoje. Ankščiau
viso pasaulio akys būdavo nu-
kreiptos į Vakarų Europą, o
šiandien visi žiūri į Ameriką.
Žiūri į Mėnulį, bet ir mato
Ameriką.

Zinau, kad visi žiūri į Ame-

Tel. Ofiso: 847-5900; rez. PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35 STREET
(Kampus Halsted ir 35-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p.
ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p.
Trečiadienį ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PROspect 6-5084

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 W. 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI**MOVING**

Leidimais — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 5-8063

GRADINSKAS**JEI LANGAS BENT****15 INČŲ,****TAI GALIMA GAUTI****ORO VESINTUVĄ**

2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

Lietuvi, eik pas lietuvį!

SOPHIE BARCUS**RADIJO SEIMOS VALANDOS**

Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirma-
dienio iki penktadienio 10-11
val. ryto. — Šeštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.

Vakaruškos: Pirmadieniais 7 v. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 So. MAPLEWOOD AVE.

CHICAGO, ILL. 60629

3 easy ways**to get the****Zip Codes****of****people****you****write to:**

1 When you receive a letter,

note the Zip in the return

address and add it to your

address book.

2 Call your local Post Office or

see their National Zip

Directory.

3 Local Zips can be found

on the Zip Map in the

business pages of your

phone book.

Published as a public service in co-
operation with The Advertising Council.

riką, bet man vis dar rūpi pa-
sidairyti po Europą. Būčiau
galėjęs kitur nuvažiuoti, bet
pasirinkau Europą, nes žinau,
kad Europa turės didelės įta-
kos rytų - vakarų jėgų išban-
dyme. Žinau, kad nuo Euro-
pos žmonių nuotaikų priklausys
ir gimtinio mano krašto li-
kimas.

Šioje kelionėje pastebėjau,
kad pasaulis kiekvieną dieną
vis darosi mažesnis ir mažes-
nis. Kai sakau — pasaulis, —
tai turiu galvoje žemę, su vi-
sais josios vandenynais ir žem-
ynais. Prieš 7 metus Atlanti-
tui persikirsti reikėjo 20 valan-
dų, o ši kartą per Atlantą mo-
dernus amerikiečių spausmi-
nis lėktuvas pernešė per 6 ir

pusę valandos. Iš Chicago
per tokią trumpą laiką mane nu-
nešė tiesiai į Europos vidurį, į
Frankfurtą, didžiausią Vokie-
tijos susisiekimo centrą. Pats
nenorėjau tikėti tokiu greičiu.
Man atrodė, jog tai buvo tikrai
sąnaps.

Frankfurte teko pasikeisti
lėktuvus. Už kitų 45 minučių
mes jau buvome Vakarų Berly-
ne. Vakarų Berlynas yra ta-
rytum kokia sala rytų Vokietij-
oje. Bet vakarų vokiečiai, lai-
sivai gyvendami Berlyne, ne-
kreipia jokio dėmesio į tą salą,
kurį iš visų pusių supa bolše-
vizmas.

Sovietų imperijos vadai
stengiasi įkalti rytų vokie-
čiams, kad jie turi geriausią ir
teisingiausią tvarką pasaulyje.
Mokytį rusų propagandistai
pasakoja, kad sovietų imperi-
joje žmogus neišnaudojamas,
bet vakarų vokiečiai nekreipia
jokio dėmesio į šią Maskvos
propagandą. Vakarų vokiečiai
toje komunistų apsuptoje salo-
je turi puikius teatrų ir krau-
tuves pilnas įvairiausių prekių.
Jie turi ir pinigų toms prekėms
pirkti. Jie geria vokišką alų,
o šilaginuose pastatytuose
staliukuose gerkuoja kavą.

Tuo tarpu gatvėmis žvimbia
patys naujausi automobiliai.
Jie, rodos, tyčia sako kiekvie-
nam, kad pas mus ir gerbūvis.
Jie žino, kad už gėdos sienos,
pastatyto komunistų ranko-
mis, milijonai vokiečių norėtų
į patekti į vakarų Berlyną,
bet negali. Šimtai jų rizikuoja
gyvybėmis ir gerbūviu, kad
tiksliai galėtų išsiluosuoti iš ko-
munistų primestos vergijos.

Kultūringas olandas

Po vakarieniškos šviesios vo-
kiečių restorano išėjau į gatvę,
atsisėdau prie šilaginatyje esan-
čio staliuko, gerkšnojau alų ir
žūrėjau, kaip didžiosiomis
Berlyno gatvėmis vaikščiojo
žmonių minios. Vakarų Ber-
lyne daug žmonių, kaip prieš-
kariniais laikais, o gal dar dau-
giau. Vieni skuba, o kiti šiaip
sau išėjo pasivaikščioti.

Berlyno centre šilaginatyviai
platus. Yra daug vietos žmo-
nėms eiti, bet yra vietos ir sta-
liukams. Prie kiekvieno staliu-
ko yra dvi kėdės. Aš sėdėjau
vienas. Prie manęs priėjo gra-
žiai apsirengęs kokių 50 metų
ponas ir paklausė, ar jis galė-
tų šalia manęs esančią tuščią
kėdę užimti. Visos kitos kėdės
buvo užimtos. Jam pasakiau,
kad jis laisvai tai gali padaryti.

Žmogus atsisėdo ir užsakė
alaus. Nejuokomis mudu pra-
dėjome kalbą, kaip du pasau-
lio piliečiai.

— Mano vardas yra P. Hay-
nis, — tarė jis.

— Aš vadinuosi Dan Kurai-
tis, — jam atsakiau.

Tuoju paaiškėjo, kad šalia
turėjau ne vokiečių, bet olandą.
Tai buvo vienos Amsterdamo
mokyklos mokytojas, atvažia-
vęs į Vokietiją.

Iš pirmų sakinių pastebėjau,
kad P. Haynis buvo įdomus
žmogus. Kalbėjomės mudu
įvairiausiomis temomis. Sakė-

Komunistų nušautas į Vakarų Berlyną bėgantis Bernardo Luenserio
mirties vieta Gėdos pasienyje. Padėtas vainikas su užrašu: "Liau-
dies policijos nušautas mirė dėl laisvės".

me savo nuomonės aiškiai, ne-
vyniodami į bovelną nieko.
Svarbesniais klausimais jau
buvome susidūrę savo nuomo-
nė.

(B. d.)

LIETUVA

Tu—mažutė, tu telpi visa
į čiurlonio karalių delnus...
Tu—riekelė duonos kasdieninės
Ant pasaulio vaišių pilno stalo...

Tu ant gaublio—mažas lopinėlis.
Žalgirio šarvų plieninis žvynas.
Pirčiupio liepsnos ir kraujo
ženklas.

Ežerų dangaus tyriausias lašas.

Zalias rytas ant pilkų arimų,
Spindulių lietus aikštės erdvėje.
Tu—ant gaublio — padūmavęs
gintaras —

Su pušies kvapu ir kraujo
atšvaistu ...

Tiktai mūsų meilė — tu
didžiulė.

Mūsų delnuose — tu
nesudeginama.

Mūsų ilgesy — brangiausia
pasaka.

Mūsų akyse tu—saulės kraštas.

Janina Degutyte

DIDELĖS AKYS

Chirurgas, kurio specialybė
moterims daryti plastikines
operacijas, vienai pacientei pa-
taisė kreivą nosį, išlenkė lūpas,
pašalino veido raukšles, žodžiu,
iš čiucelės lėlę padarė.

Veidrodyje savim pasigėrė-
jusi ji paprašė daktaro: — Ar,
ponas daktaras galėtumėt man
dar padidinti akis?

— Mielai, sutiko daktaras ir
pašaukęs savo sekretorę pasa-
kė: — Padidinkite šiai poniai
sąskaitą!

GERAS KAMBARYS

— Mano darbo kambarys įs-
taigota turi gražų vaizdą į sodą.
— Taigi — taigi, miegamieji

ABSOLUTI TUSTUMA

Profesorius: — Kaip tamsta
išaiškintum, kas yra absoliuti
tustuma?
Studentas: — Aš žodžiais ne-
galiu tiksliai išreikšti, bet gal-
voje tai tikrai turiu!

RAMYBES TABLETĖS

— Tamstos vyrai yra reika-
linga ramybė, absoliuti ramybė!
aiškina daktaras įduodamas re-
ceptą paciento žmonai. — Čia
išrašiau raminančias tabletes.
— Kuomet mano vyras turi
jas priimti, ponas daktare?
— Kas sakė vyras? atsakė
daktaras. — Tas tabletes turi
tamsta pati imti!

MOTOCIKLAS

Pardavėjas: Su šiuo moto-
ciklu tamsta pamatysi pasaulį!
Pirkėjas: Šį, ar aną?

**NORI, KAD VISAS PASAULIS
BŪTŲ ŽYDAI**

Susitiko dvi kiaušės. Viena iš
jų klausia savo bičiulę:
— Ponas kiaušle, ar tu norė-
tum, kad visame pasaulyje bū-
tų tik žydai?
— Būtų labai gerai.

**Susirinkimų ir parengimų
PRANEŠIMAI**

— Lietuvių Moterų Draugijos Ap-
šviotos narės esate kviečiamos daly-
vauti laidotuvių mirusios ilgametės
narės, Sophie Puniškieinės, kurios pe-
lenai bus parvežti į Chicago. Visos
narės malonėkiai susirinkti į Lietu-
vių Tautinės kapinės, prie ofiso 10:30
val. ryte, šeštadienį, rugpjūčio 16 d.,
kad galėtumėm visos kartu skailin-
gai dalyvauti apėjose.

Kviečia Valdyba

— Žagarietų Klubas piknikas įvyks
rugpjūčio 17 d. Liepos daržė, Pradžia
12 val. Bus skanių šiltų valgių, gerų
šaltų gėrimų. Šokėjams gros gera
muzika. Kviečiami nariai ir svečiai
atsilankyti ir kartu su žagariečiais
pasilinksinti.

Adelė Sankus

**SOFIJA PUNIŠKIEINĖ,
gimusi KALVAITYTĖ,**

Ilgus metus gyvenusi Chicagoje, Illinois, o paskutiniiais 11 metų
gyvenusi Tampa, Floridoje

Mirė 1969 m. liepos 21 d., sulaukusi senatvės. Gimusi Lietuvoje,
Suvalkijoje. Amerikoje išgyveno 57 metus.

Paliko nuliūdę: mylimą vyrą Joną Punišką, sūnų Henriką Puniš-
ką, jo žmoną Oną; anūką Povilą, dukrą Hapatiją Zeimys, josios vyrą
Petra ir jų sūnų JAV kariuomenės seržantą Gregorijų, brolių Praną
Kalvaitį, sesers dukteris: Jeane Miscikaitis ir josios vyras Orestas
Rhodes ir jų šeima; Elvirą Zabuką, jos vyras Jonas Fleck ir jų
šeima; sesers sūnus Ernestas Miscikaitis, jo žmona Marge ir daug
giminių, pažįstamų ir draugų Amerikoje ir Lietuvoje.

Priklausė Lietuvių Moterų Draugijai Apšvieta, Brighton Parko
Lietuvių Moterų Klubui, Suvalkiečių Draugijai, Kęstučio Klubui ir
SLA 134-tai Moterų kuopai.
Josios palaikai liepos 24 dieną buvo sudeginti, sudėti į urną ir
atvežti į Chicago.

Šeštadienį, rugpjūčio 16 d., lygiai 11 valandą ryto, kapinių ad-
ministracijos name, prie mirusiųjų šventovės, įvyks iškilmingas at-
sisveikinimas. Trumpus atsisveikinimo žodžius pasakys velionės
draugas. Kviečiame visus Sofijos Puniškieinės gimines, draugus bei
pažįstamus sėdinti atvykti į kapines ir pagerbti amžinybėn iške-
liavusią gerą lietuvę — visuomenės veikėją.

Kviečia:

Vyras, sūnus, duktė, anūkai ir giminės.

**DON'T set his
world on fire**

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

**GELININKAS
(PUTRAMENTAS)**

Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausios gėlės ir vainikai, ant-
pių papuošimai ir sezoninės
kapams gėlės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELINČIA
GELES VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS**TĖVAS IR SŪNUS****MARQUETTE FUNERAL HOME**

2533 W. 71st Street
Telefonai: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonai: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKŠTĖ TUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Laidotuvių direktoriai:**DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID**

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YARds 7-1741 - 1742

Stanley Balzekas, Jr., Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus prezidentas, su šeima atostogų praga lankosi Austrijoje. Prie Mozarto paminklo Zalzburgėje ir kairės į dešinę stovi Balzekų sūnus Robertas ir Stanley III, dukra Carolė ir ponė Irena Balzekienė. Nuotraukoje nėra paties fotografo Balzeko.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS PAREIGŪNAI PHILADELPHIJOJE

ALT Valdybos vicepirmininkas Dr. J. Valaitis ir sekretorius Dr. Vl. Šimaitis 1969 m. liepos 27 d. lankėsi Philadelphijoje ir šv. Andriejaus parapijos salėje turėjo pasikalbėjimą su vietos lietuvių veikėjais. Pasikalbėjimo tikslas buvo supažindinti vietos lietuvių su Detroito ruošiamu ALT Kongreso tikslais, pasitarti ALT organizacijos stiprinimo klausimais ir sudaryti artimesnius ryšius tarp ALT Centro ir skyrių. Susirinkimą sukvietė p. J. A. Stiklorius ir pristatė svečius susirinkusiems, paprašė Dr. J. Valaitį padaryti pranešimą. Dr. J. Valaitis nusakė pereinamą ALT Kongresų tikslus ir reikšmę, išdėstė Detroito ruošiamo Kongreso metmenis, nurodė kalbėtojų bei

jų temas ir kvietė Philadelphiaios lietuvių organizacijų atstovus bei visus lietuvių Kongrese gausiai dalyvauti ir aktyviai reikštis.

Dr. Vl. Šimaitis kalbėjo apie ALT struktūrą, jį sudarančias organizacijas, taryboje atstovų skaičių ir ALT skyrių uždavinius.

Susirinkusieji išsklė ALT pareigūnams eilę klausimų ALT veiklos reikalais, santykių su Lietuvių Bendruomene ir kt. Diskusijose dalyvavo vietiniai veikėjai p. p. B. Raugas, A. Mažeika, G. Mironas, Gečas ir dar keli.

ALT valdybos nariai išklaušė pranešimų, davė savo paaiškinimus jų kompetenciją liečiančiais reikalais, padėjo vietos veikėjams ir pakvietė dalyvauti Detroito ruošiamame rugpjūčio pabaigoje Kongrese.

ALT

DAŽYMAS

Pigiai dažau kambarius, valau kilimus ir baldus.

I. RUDIS Tel. CL 4-1050

KOSTAS BUTKUS

Tel. PR 8-2781

Metalo ir stiklo:

TVOROS,
STOGELIAI,
DURYS,
LANGAI,
RYNOS,
TURKLAJAI
ir kit.

LITUANUS

Daugiau kaip pusę pastarojo (Vol. 14, No. 4) LITUANUS numerio užima straipsnis — studija apie 18 šimtmečio pabaigoj veikusią Lenkijos ir Lietuvos Valstybinę Švietimo Komisiją "Pirmoji Valstybinė švietimo Sistema Europoj". Studija nušviečia mokyklų santvarką, bet pakelti neišvengiamai suteikia ryškių duomenų, įsidėmėtinų kiekvienam, kas būtų buvęs susidūręs įspūdį, kad po Liublino unijos buvusi tik Lenkija ir nebebuvo jokios Lietuvos. Švietimo santvarka liudija kaip tik priešingai.

(ELTA)

Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

HIGH RATES

4.75 %

Per annum on regular Savings

5.25 %

Per annum on Investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Ave., Chicago, Illinois 60632

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagaidujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis. KREIPKITES į mūsų vienintelę Čikagoje lietuvių įstaigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Čikagos į Lietuvą. Vėdėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

Aukos Lietuvių Kongresui Paremti Detroito

Lietuvių Kongresui įvykstančiam š. m. rugpjūčio 30 - 31 d. Detroito paremti iki rugpjūčio 9 d. gautos šios aukos — \$59.00 — Chicago Savings and Loan Assn. prezidentas J. Pakel, sr. po \$10.00 — LVS Ramovė, Detroit Skvyrus, SLA 121 kuopa per D. Rianką, Clinton, Ind., St. Bredes, jr., Brooklyn, N. Y. po \$5.00 — Liet. Katalikų Susivienijimo 28ta Kuopa, Luzerne, Pa. ALT

Ligi greito pasimatymo

Jau virš 55 metų kai Naujienos su savo skaitytojais ir bendradarbių plačiąja armija palaiko glaudžius ryšius. Per tiek metų iš visų kampų skaitytojai ir bendradarbiai Naujienose gali išskirti savo rūpesčius, vargus ir džiaugsmus. Kas suskaičius tą gausybę korespondencijų, susirinkimų ir įvairių parengimų skelbimų ir jų aprašymų. Be to, ir apie toliau gyvenančius draugus ir pažįstamus per Naujienas susizįmome. Naujienos savo skaitytojus plačiai informuoja ir kas dedasi plačiame pasaulyje.

Su savo skaitytojais ir rėmėjais, kartas nuo karto Naujienos surengia ir asmeniškus susitikimus savo piknikuose. Čia visiems yra progos susitikti, pasimatyti, na ir pasilinksinti.

Štai ir vėl tokia progą bus rugpjūčio 17 dieną Bučo gražiame sode. Žinoma, ne su visais Naujienų prieteliais čia susitiksim, nes daug kam neleidžia dideli nuotoliai. Gyvenantieji arčiau jau nekantriai laukia tos dienos. Ypač, kad šią šlapią vasarą tokių progų buvo mažiau negu kitais metais. Šį kartą tikimės gražios dienos ir visi pasimatysime Bučo sodo pavėsiuose, prie gerai paruoštų užkandžių, galviančių gėrimų ir geros muzikos.

P. Vn.

Lietuvių Demokratų 9-to Wardo Klubas

Po metinio baliaus klubas turėjo susirinkimą, kuriame nutarta liepos ir rugpjūčio mėnesiais atostogauti. Tais mėnesiais susirinkimų nebus. Metiniam parengimui buvo sudaryta komisija iš F. Puodžiuko, K. Rubino, J. Skeivio ir A. Spiečiaus. Jie balių pravedė su pasisekimu. Ponia B. Sueilla viena išplatino pusę visų biilių. Už tai klubas jai pareiškė padėką. Labai skanų maistą pagamino ponė Rubinienė su savo pagelbininkėmis. Buvę baliuje sveikintieji pasidžiaugė Roselandiečių demokratų veikla ir organizuotumu. Klubui vadovauja J. Skeivys.

Klubas turi apie 150 narių ir šiek tiek pinigų. Nariui mirus nupirkama gėlių arba užsakomos mišios.

Klubas džiaugiasi turėdamas prielankų kleboną kun. Lukošį ir jo pagelbininką. Už tai klubas jiems labai dėkingas.

Klubo susirinkimai būna kiekvieno mėnesio trečią ketvirtadienį, parapijos svetainėje. Sekantis susirinkimas bus rugsėjo 18 d., 7 v. vakaro. Juozas Skeivys Klubo korespondentas

DAIL. PUZINO PAVEIKSLAI IŠGELBĖTI

Mūsų žinomam dailininkui Povilui Puzinui mirus (1967. 10. 22.), jo tremties kūrybos laikotarpio paveikslai atsidūrė "Public Administration" žinioje, New Yorke.

Šis kultūrinis lietuvių palikimas pateko pavojui, kai net keturi kitataučiai pradėjo dėl jo varžytis. Reikėjo skubios juridinės ir finansinės paramos gelbėti lietuvių meno turtą.

PETRAS SIMONELIS

tvarkys ir prižiūrės Rudeninio Naujienų pikniko automobilių trafiką. Kartu su juo dirbs šie Amerikos Legiono nariai:

Al Kilkus
George Jonikas
Adam Anderson
Phil Mahalik
Tony Yuknis.

Automobilistai galės lengvai ir saugiai įvažiuoti ir išvažiuoti iš rugpjūčio 17 d. pikniko, jei klausys trafiko tvarkytojų nurodymų.

GAUSIM SKANAUS LIETUVISKO MAISTO

Sekmadienį, rugp. 17 dieną, Bučo Sode ruošiamame Naujienų piknike bus skanaus lietuviško maisto, kurį paruos ir patieks šios šeimininkės:

1. Kazė Jonaitienė
2. Della Čiuprinskienė
3. Kazimiera Stukienė
4. Jokūbas Baltys ir kiti.

Jos pakeps skanaus kugelio, išvirs lietuviškų dešrų, kopūstų ir paruos įvairių sandvičių. Bus šviežių ponėkų, saldaus pieno ir aromatiškos kavos.

Kviečiame atvažiuoti pietauti į pikniką. Komisija

1969 m. gegužės 23 d. New Yorko teismas patvirtino Čiurlionio galerijos "čarterio" (juridinio) direktoriato pareiktas pretenzijas ir įsakė "Public Administration" parduoti išimties keliu be varžytinių visus velionies paveikslus Čiurlionio galerijai.

Paveikslai jau pasiekė Čikagą ir yra Čiurlionio galerijos nepriklausomai Lietuvai skirtame Meno Kūrinių Fonde.

Šis teisminis laimėjimas mums yra tautiniai ir kultūriniai reikšmingas. "Tremties Madona", "Sekmadienio Ryšas", "Didieji" ir kiti apdovanojami medaliais monumentalūs dail. P. Puzino paveikslai vėl yra lietuvių rankose. Bet šis laimėjimas yra kartu išėjimas tiems lietuviams dailininkams, kurie, neturėdami giminių Amerikoje, neprisiruošia testamentais apsaugoti gimtajam kraštui savo kūrinius ir palieka juos kitataučių malonei.

Z. Kolba

Čiurlionio galerijos juridinio direktoriato pirmininkas

Neturėdami supratimo, kokia tai siena, Vakarų Berlyno vaikai žaidžia pačiame pasienyje.

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

JANITOR - MAINTENANCE
Industrial Building. Gas heat.
Must be experienced and sober
with local References.

For interview call
944-6169

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

STENO TYPIST

BET. 19-24 YEARS.
Steno 90-100 per minute. Type
75-80 W. per minute. Ecel. salary and
working conditions. Congenial Co-
workers.
Call Mr. SCHULTZ
236-8270

Typing &
GENERAL OFFICE
5 hour day. Age 21-40 yrs.
W. F. HAMILTON CO., INC.
5130 No. ELSTON
545-7576

TYPIST

Must be accurate and efficient. Prefer experienced young lady. Dictaphone experience helpful but not necessary.
M. STEMM
726-2258

REIKALINGA MOTERIS PRIE SENOS MOTINOS

laikė savaitės, lengva namų apyvala. Foster — Lincoln vieta. Turi susikalbėti angliškai. Reikalingos rekomendacijos.
271-4885

HELP WANTED — MALE-FEMALE

Reikia Darbininkų ir Darbininkių

REIKALINGI —
VIREJA IR PRIE NAMŲ RUOŠOS VYRAS IR ŽMONA
Nėra vaikų. Atsk. kamb. su vonia. Pradžiai \$85.00 savaitėi. Nuolatinis darbas, žiema Kalifornijoje. Turi susikalbėti angliškai. Prašau pranešti Jūsų patyrimą, amžių ir telefoną. Rašykite A. F. Box 252
225 W. WASHINGTON ST.
CHICAGO, ILL. 60606

MISCELLANEOUS FOR SALE

Išvairūs Pardavimai

PARDUODAMA

prieinama kaina nauja nevertota 23 inch. spalvota T. V. Suvama Singer Zig Zag mašina. Mediterranean H. F. stereo. Electrolux valytuvai.
Skambinti po 5:30 vak.
478-2499

RENTING IN GENERAL

Nuomos

ISNUOMOJAMI 4 mažai kambariai antrame aukšte, iš kiemo. Tinkami pensininkui arba porai.
3227 So. LITUANICA AVE.

NAUJIENŲ PIKNIKO TALKININKAI

1. Albertas Grigulis
2. Josephine Milerūtė
3. Vincas Mankus
4. Jonas Didžgalvis
5. Al Dargužis
6. A. Dambrauskienė
7. K. Rožanskas
8. Ksaveras Kaunas
9. Tony Petraitis
10. Stasys Dagys
11. K. Deveikienė.

Visus talkininkus prašome pasisąžadėti laiku būti sutartose vietose.

Piknikui Rengti Komitetas

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIMS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI
BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI.

DRAUDIMO AGENTORA PATARNAUJA VISAI DRAUDIMO REIKALAIŠ

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

- NAMŲ IR BIZNŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS • NOTARIATAS
- PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI
- PAJAMŲ MOKESČIAI — INCOME TAX.

LEONAS REAL ESTATE

2735 WEST 71st STREET TEL. 925-6015

SAVININKAS PARDUODA Marquette Parke 2 butų po 6 kamb., 3 miegamus namą. Mažas butukas basemente. 2552 W. 69th St.
PR 6-0764.

MARQUETTE PARKE, mūrinis 2 butų 7 ir 6 kamb., virtuvėje kabinetai. 2 mašinų garažas. Tel. 776-2001.

HOME INSURANCE

Call: Frank Zopolis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654
Suburban Fire and Casualty Company

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

LEO'S SINCLAIR SERVICE
Leonas Frankus, Sav.
Stabdžiai, sankabos, transmisijos — (Standartinės ir Automatinės) ir motorų remontas. — Towing.
5759 So. WESTERN AVE.
Tel.: PR 8-9533

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaiga)
Pigūs automobilių draudimai.

AMERICAN TRAVEL SERVICE

WALTER RASK, prezidentas,
9727 So. WESTERN AVE.,
Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787
Pardavinėjame lėktuvų, laivų, traukinių bilietus ir paruošiamie kelionių dokumentus ir visus pasaulio kraštus. Pildome aplikacijas tiems, kurie atelancijais metais norėtų pora mėnesių praleisti Lietuvoje pas gimines.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

IR KITUS KRAŠTUS
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

APDRAUDŲ AGENTŪRA:
namų, automobilių gyvybės, sveikatos ir biznio. Patogios išimokėjimo sąlygos.
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

SKAITYK PATS IR PARAGINŲ KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS

IŠ GERŲ RANKŲ

2 BUTŲ MŪRAS, naujas šildymas, platus lotas, geležinė tvora. Marquette Parke. \$21,600.
8 KAMBARIŲ MŪRAS. 2 mašinų mūro garažas, plytelių vonia, kabinetai virtuvėje, gazu šildymas. Apie 67-tą ir Rockwell. \$22,500.
2 BUTŲ SVARUS, tvirtas mūras. Naujas gazu šildymas. Blokas nuo Marquette Parke. \$27,500.
DVARAS Lietuviškame Lemonte, 2 metų, 7 kambarių mūras. Daug žemės sodui ir alėjomis. Pamatykite.
5 KAMBARIŲ (3 miegamųjų), apie 10 metų gelsvas mūras. Garažas, karpetai ir alumininiai langai. Marquette Parke. \$23,900.
4 BUTŲ MŪRAS Gage Parke, geri gražūs butai, garažas. \$41,000.
LOTAS 30 p. Marq. Pke. \$11,000.

Valdis Real Estate

2458 W. 69th St. Tel. RE 7-7200

Šimkus Real Estate

NOTARY, INCOME TAX SERVICE
4259 So. MAPLEWOOD AVENUE
Tel. CL 4-7450

Greitas ir tvarkingas visokausių nuosavybių pirkimas - pardavimas. Be to šioje kontoroje daromi ir liūdijami vertimai, užpildomi pilietybės prašymai, income tax ir įvairūs kitoki blaikal. Darbo val.: Kasdien 9-3 ir 5-8.

PERKAME, PARDUODAME, MAINOME įvairius dydžio namus visur.

Pirpiname paskolą, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.

NORVILA

REAL ESTATE AND BUILDERS
2658 WEST 59th STREET
Prospect 8-5454

2 PO 6 MEDINIS ir 3 kambariai rūsyje. Reikia darbo. Ne brangus. Brighton Parke.
2 PO 4 MŪRINIS. 2 kambariai rūsyje. Garažas. 72 ir Rockwell. \$28,000
2 AUKŠTŲ MŪRAS su 3 moderniais butais, krautuve, garšū, ir sklypu šalia. 45 ir Wood. \$19,500.

ŠIMAITIS REALTY

INCOME TAX SERVICE
2737 W. 43rd STREET
Tel. CL 4-2390

HOT SPRINGS, ARK.

Skubiai parduodu 2 aukštų 15 kamb. miesto centre, gerai įrengta biznio namų su baldais; 3 vonios, platus lotas, \$500 pajamų mėn. Plus 3 kamb. butas savininkui.
Tel. 476-6512 po 7 val. vak.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Įrengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

Domas Žukauskas

HEATING & SHEET METAL
4444 So. Western Ave.,
CHICAGO, ILL. 60609
Tel.: VI 7-3447

A. ABALL ROOFING

Įkurta prieš 50 metų

VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius vamzdžius sutaisome arba naujus įdedame.
KAMINUS IŠVALOME ir pataisome. Nudžome namus iš lauko ir atliekame "tuckpointing" darbus. Esame apdrausti, visas darbas garantuotas.

Skambinkit

LA 1-6047 arba RO 2-8778
Įkainavimas veltui, kreipkitės bet kada.